

CONSILIUL LOCAL GEAMĂNA
Primăria c. Geamăna, r. Anenii Noi

*Aprobat prin Decizia CL
Nr. 5/9 din 04 iunie 2021*

Strategia de Dezvoltare Comunitară a comunei Geamăna pentru anii 2021-2026

Geamăna, februarie 2021

Realizarea acestui document a fost posibilă datorită suportului generos din partea poporului American prin intermediul Agenției Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID). Conținutul acestui material ține de responsabilitatea Grupului de Lucru pentru Planificare Strategică creat prin Dispoziția primarului nr. 85 din 12.10.2020 și nu reflectă în mod necesar viziunea USAID sau a Guvernului Statelor Unite.

La elaborarea documentului s-au luat în vedere abordările și recomandările experților Programului Comunitatea Mea și ai proiectelor PNUD/Migrație și dezvoltare locală (compartimentele Migrație, Economie) și UE/Primarii pentru creștere economică (compartimentul Economie), la care este parte comuna Geamăna.

Cuprins

Lista de tabele	4
1. Introducere și rezumat executiv	5
1.1. Fișa de rezumat PSM	5
1.2. Contextul național și regional.....	5
1.3. Comisia și echipele PSM	5
1.4. Aprobarea consiliului local	6
2. Introducere în planificarea strategică	7
2.1. Dezvoltarea metodologiei de pregătire a strategiei.....	7
2.2. Cadrul juridic și instituțional privind dezvoltarea comunitară.....	7
2.3. Informații generale despre comunitate.....	8
3. Profilul și analiza comunității	9
3.1. Caracteristici geografice și de mediu	9
3.1.1. Caracteristici fizico-geografice	9
3.1.2. Planificare spațială	10
3.1.3. Resurse naturale.....	10
3.1.4. Factorii de poluare a mediului	10
3.2. Demografie	11
3.2.1. Resurse umane.....	11
3.2.2. Forța de muncă	12
3.2.3. Profilul migraționist.....	14
3.3. Servicii sociale	17
3.3.1. Caracteristicile grupurilor vulnerabile	17
3.3.2. Servicii sociale	19
3.4. Economia.....	22
3.4.1. Dezvoltarea economică locală	22
3.4.2. Structura de afaceri a economiei locale și a domeniului de afaceri.....	23
3.4.3. Sectorul agriculturii.....	24
3.4.4. Comerțul și serviciile	24
3.4.5. Gestionarea bunurilor.....	25
3.5. Infrastructura.....	26
3.5.1. Infrastructura utilităților Publice	26
3.5.2. Fondul locativ	27
3.6. Buna guvernare și management.....	27
3.6.1. Gestionarea administrativă.....	27
3.6.2. Bugetul local.....	31
3.6.3. Societatea civilă	31
3.7. Analiza SWOT	32
4. Strategia de dezvoltare socio-economică	38
4.1. Viziunea comunității.....	38
4.2. Cadrul de planificare și direcțiile strategice.....	38
4.3. Planul de acțiuni	39
4.4. Verificare și revizuire	49
Anexe	52
Anexa 1. Fișe de proiecte.....	52
Anexa 2. Rezultatele sesiunii de prioritizare	55

Lista de tabele

Tabelul 1	Dinamica sporului natural.....	11
Tabelul 2	Numărul de copii și elevi	11
Tabelul 3	Repartizarea populației ocupate pe tipuri de activități economice, persoane	12
Tabelul 4	Aspecte cantitative privind migrația	14
Tabelul 5	Proiecte implementate cu suportul băștinașilor	15
Tabelul 6	Situația populației sărace	17
Tabelul 7	Persoanele cu dizabilități, la începutul anului 2020	17
Tabelul 8	Persoanele în etate	18
Tabelul 9	Detalii privind instituțiile de învățământ	19
Tabelul 10	Sectoarele de creștere și provocările asociate.....	22
Tabelul 11	Structura economiei locale după tipul de activitate	23
Tabelul 12	Structura fondului funciar	26
Tabelul 13	Cadrul normativ-organizațional al APL.....	27
Tabelul 14	Serviciile publice și atribuțiile lor.....	28
Tabelul 15	Participarea comunității în cadrul proiectelor în ultimii 5 ani.....	30
Tabelul 16	Veniturile bugetului local, în perioada 2017-2020, mii lei	31
Tabelul 17	Structura cheltuielilor, executate în perioada 2017-2020, mii lei	31
Tabelul 18	Tipurile de raportări privind implementarea Strategiei.....	50
Tabelul 19	Riscurile privind implementarea Strategiei	50

1. Introducere și rezumat executiv

1.1. Fișa de rezumat PSM

Strategia de Dezvoltare Comunitară (în continuare SDC) a c. Geamăna pentru perioada 2021 – 2026 a fost elaborată cu sprijinul Grupului de Lucru pentru Planificare Strategică (în continuare GL), creat prin Dispoziția primarului c. Geamăna nr. 85 din 12.10.2020, cu asistența tehnică și metodologică din partea consultantilor Institutului de Dezvoltare Urbană, în cadrul Programului Comunitatea Mea, implementat de IREX și finanțat de Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID).

Conținutul acestui document ține de responsabilitatea GL și nu reflectă în mod necesar viziunea USAID sau a Guvernului Statelor Unite ale Americii.

Strategia de dezvoltare prezintă analiza situației existente, elaborarea viziunii, obiectivelor strategice și planului de acțiuni pentru perioada 2021-2026, mecanismul de monitorizare și evaluare, precum și dezvoltarea unui portofoliu de proiecte ale Strategiei.

Strategia accentuează punctele forte ale comunității, analizează punctele slabe, oportunitățile și riscurile, bazându-se pe potențialul socio-uman, dezvoltarea economiei locale, serviciile publice, instituțiile infrastructurii educaționale, culturale, sociale și de afaceri, precum și pe capacitatea autorităților publice locale și structurilor societății civile privind asumarea responsabilității pentru procesul de dezvoltare locală în următorii 5 ani de zile.

La baza elaborării documentului stau câteva principii, cum ar fi: (i) promovarea unei guvernări locale profesionale, eficiente și responsabile; (ii) promovarea unui proces decizional participativ, transparent, (iii) promovarea și implementarea principiilor dezvoltării durabile la nivel local.

1.2. Contextul național și regional

SDC reprezintă principalul document de dezvoltare a localității, pe o perioadă medie, fiind un document complex, elaborat printr-un larg parteneriat, care are la bază documentele de programare locală: Planul de Dezvoltare Economică Locală 2020-2022, raională (Strategia de dezvoltare socio-economică a raionului Anenii Noi 2014- 2020), regională (Strategia de dezvoltare regională Centru (2016-2020 și planuri regionale sectoriale) și națională (Strategia națională de dezvoltare "Moldova 2030", strategii sectoriale de dezvoltare) și supra-naționale (Agenda de Dezvoltare Durabilă 2030, Strategia UE pentru Regiunea Mării Negre 2020-2030).

1.3. Comisia și echipele PSM

Prezentul document reprezintă Strategia de Dezvoltare Comunitară a comunei Geamăna pentru perioada 2021-2026, elaborată într-un mod participativ, conform Manualului de utilizarea a APSL, elaborat de programul USAID / Comunitatea Mea (CM) Moldova.

SDC reprezintă un document de politică publică, care va ghida acțiunile Administrației Publice Locale, în strânsă cooperare cu sectorul economic, mediul asociativ și instituțiile publice de nivel local, în următorii 5 ani, în vederea asigurării unui proces continuu și coerent de dezvoltare a localității.

Pentru elaborarea strategiei a fost creat un grupul de lucru, componența căruia a fost aprobată prin Dispoziția primarului nr. 85 din 12.10.2020, după cum urmează:

Tabelul 1. Componenta grupului pentru planificare strategică

#	Numele, prenumele	Locul de muncă	Funcția
1.	Sturza Eduard	Primăria c. Geamăna	primar
2.	Ușurelu Irina	Primăria c. Geamăna	contabil
3.	Malairău Lina	Primăria c. Geamăna	specialist, coordonator proiect
4.	Barcaru Eugenia	Primăria c. Geamăna	contabil-șef
5.	Malairău Elena	AO „Generația-G”	președinte
6.	Bulgari Galina	IPG ”Geamăna”	director
7.	Macovei Natalia	Grădinișa ”Licurici”	director
8.	Malarău Clavdia	Casa de cultură	director
9.	Vizin Rodica	Biblioteca	bibliotecar
10.	Pușcaș Olesea	Ansamblul folcloric „Doină-Doiniță”	membru
11.	Malarău Gheorghe	Ansamblul folcloric „Basarabeni”	membru
12.	Tarița Dumitru	Consiliul Local	consilier local
13.	Coiman Ludmila	Consiliul Local	consilier local
14.	Turtureanu David	Biserica cu hramul „Sf.M.Mc. Gheorghe”	preot-paroh
15.	Buhan Marin	GȚ „Buhan Marin”	agent economic
16.	Croitoru Vitalia	„SV Croitoru Grup” SRL	agent economic
17.	Domente Elena		specialist în protecția drepturilor copiilor
18.	Albu Viorel	AO „Generația-G”	membru
19.	Croitor Irina	AO „Generația-G”	președinte ADB junior
20.	Bîzgu Anatolie	AO „Generația-G”	membru ABD junior, consilier
21.	Renchez Irina	Primăria c. Geamăna	asistent social

Consultanți în planificare strategică, Institutul de Dezvoltare Urbană
Guțuțui Veaceslav, Cimbir Cornelia

1.4. Aprobarea consiliului local

Strategia a fost aprobată prin Decizia Consiliului Local Geamăna nr. 5/9 din 04 iunie 2021.

2. Introducere în planificarea strategică

2.1. Dezvoltarea metodologiei de pregătire a strategiei

SDC a fost elaborată pentru a impulsi dezvoltarea socio-economică a localității pe perioada 2021-2026, de a stabili repere clare pentru conjugarea efortului comun al membrilor comunității (inclusiv celor stabiliți în afara localității) și cu atragerea diferitor parteneri, orientat spre îmbunătățirea calității vieții cetățenilor, cu respectarea principiilor de dezvoltare durabilă.

Metodologia de lucru a respectat logica elaborării unei strategii:

- 1) **Diagnosticul teritoriului**, bazat pe datele existente și realizat cu implicarea părților interesate (administrația publică, mediul de afaceri, societatea civilă, instituțiile publice din teritoriu) și a responsabililor pe domeniile menționate. Această analiză, ce conține o dimensiune tematică, dar și una integrată, a servit drept material de lucru în cadrul grupurilor de lucru: economic, social-educational, mediu, infrastructură, administrație publică.
- 2) **Analiza SWOT** - instrument de analiză a potențialului de dezvoltare a comunității, evidențiază punctele tari și slabe, oportunitățile și amenințările rezultate din diagnosticul teritoriului pe baza unui proces participativ al părților interesate (grupuri de lucru sectoriale, interviuri, ateliere de lucru, focus grup-uri, dezbateri cetățenești).
- 3) Strategia conține **viziunea, obiectivele generale și specifice** de dezvoltare și principalele acțiuni de dezvoltare ale localității. Acestea sunt măsurabile în termeni de timp, relevanță și rezultate concrete.
- 4) **Planul de acțiuni 2021 – 2026** conține acțiunile concrete de întreprins pe termen scurt și mediu pentru atingerea obiectivelor specifice de dezvoltare stabilite în Strategie. În plan sunt stabiliți responsabilii, sursele de finanțare, termenii de implementare
- 5) **Mecanismul de monitorizare și evaluare** include elementele de bază pentru a crea sistemul de verificare, monitorizare, evaluare și raportare a progreselor realizate în implementarea Strategiei.
- 6) **Portofoliul de proiecte prioritare** include fișele la câteva proiecte din diferite domenii, prioritare de dezvoltare a comunității.

Metodologia de elaborare a asigurat caracterul participativ și transparent al acestui document prin organizarea de interviuri, chestionare, ateliere de lucru, focus grupuri, training-uri, grupuri de lucru sectoriale, consultări și audieri publice în fazele esențiale de elaborare, pentru exprimarea nevoilor și aspirațiilor tuturor categoriilor sociale. Au fost respectate principiile egalității și echității de gen, incluziunii și reprezentativității tuturor grupurilor din cadrul comunității (criterii de vârstă, sex, etnie, apartenență religioasă, categorii vulnerabile, etc.). De asemenea, au fost realizate chestionări și interviuri cu băștinașii plecați în afara localității (în țară și peste hotare), asigurând astfel participarea Diasporei la elaborarea prezentului document.

Pe baza planului de acțiuni al SDC vor fi elaborate planuri anuale de activități pentru Consiliul Local și Primărie, a altor instituții și entități responsabile de implementarea activităților respective.

2.2. Cadrul juridic și instituțional privind dezvoltarea comunitară

SDC reprezintă un document de planificare strategică integrată la nivel local, un instrument esențial pentru factorii de decizie, pentru părțile interesate și mai ales pentru cetățeni, unde sunt identificate cele mai raționale, eficiente soluții pentru creșterea calității vieții, pentru o dezvoltare durabilă pe termen mediu și lung în comunitate.

Strategia a fost elaborată cu suportul GL constituit prin Dispoziția primarului c. Geamăna nr. 85 din 12.10.2020, cu asistența tehnică și metodologică din partea consultantilor Institutului de Dezvoltare Urbană, în cadrul Programului Comunitatea Mea implementat de IREX și finanțat de Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID).

Conținutul acestui material ține de responsabilitatea GLPS și nu reflectă în mod necesar viziunea USAID sau a Guvernului Statelor Unite ale Americii.

2.3. Informații generale despre comunitate

Comuna Geamăna este o unitate administrativ-teritorială de nivelul I din raionul Anenii Noi, constituită din 2 localități. Cuprinde satele Geamăna și Batîc.

Geamăna este o localitate, situată la latitudinea 46.8183, longitudinea 29.1388 și altitudinea de 82 metri față de nivelul mării. Conform situației demografice și numărului preliminar al populației prezente pe unele grupe de vârstă, la 01.01.2016, Geamăna număra 3261 locuitori. Localitatea este poziționată la o distanță de 11 km de centrul raional Anenii Noi, și 36 km de capitala RM. Suprafața totală ocupată de domeniile satului este de circa 5005,83 ha.

Satul Geamăna a fost atestat documentar la 22 martie 1568.

Adresa juridică - Republica Moldova, r-ul Anenii Noi, c. Geamăna.

3. Profilul și analiza comunității

3.1. Caracteristici geografice și de mediu

Poziționarea geografică

Geamăna este o localitate din raionul Anenii Noi, situată la latitudinea 46.8183, longitudinea 29.1388 și altitudinea de 82 metri față de nivelul mării.

Distanța directă până la până la or. Anenii Noi este de 11 km, iar până capitala țării - or. Chișinău este de 36 km.

Istoric | Satul Geamăna a fost atestat la 22 martie 1568, într-o mărturie hotarnică de pe timpul domniei lui Alexandru Lăpușeanu. Aflată lângă

"hotarul lui Halil-pașa", localitatea a fost în repetate rânduri prădată de tătarii de la Căușeni. În 1608 medelnicerul Simion Capșa a cumpărat de la pitarul Dumitrașco "ocina Jeamini" cu 100 taleri de argint. Iar în mai 1701 voievodul Constantin Duca s-a întâlnit la Geamăna cu hanul tătarilor, pentru a soluționa o serie de probleme.

În 1791 la Geamăna a fost construită o biserică de lemn, care în 1794 a fost înzestrată cu o Evanghelie, tipărită la Râmnic. Potrivit recensămintelor din anii 1803 și 1809 în Geamăna trăiau respectiv 975 și 970 de locuitori. În 1817 sătenii din Geamăna aveau în proprietate 6 mori de vânt.

Prin anii 1860-1861 administrația rusă a început să taie pădurile din apropierea satelor Geamăna, Cărbuna, Gangura. În acea perioadă în sat a fost construită o închisoare de etapă pentru ocnașii mînați în Siberia. În 1875 Geamăna număra 189 de gospodării cu 740 de bărbați și 589 de femei, avea moară cu aburi.

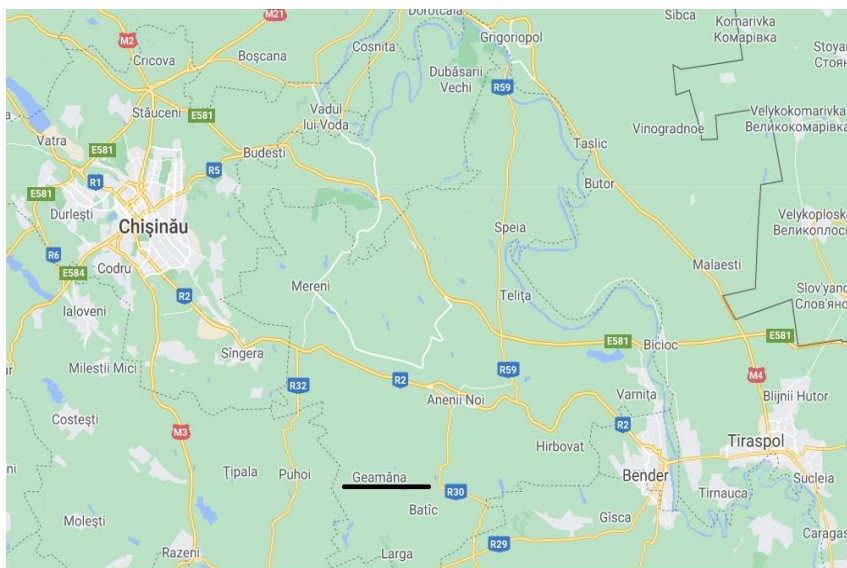
La începutul secolului XX Geamăna avea 257 de case și 2 675 de locuitori.

3.1.1. Caracteristici fizico-geografice

Suprafața satului este de 5 mii ha. Arealul teritorial-administrativ dispune de resurse naturale relativ reduse.

Fiind caracterizată printr-un relief predominant de altitudini joase (până la 300 m), cu o bonitate a solurilor (circa 65 %) mai mică de media națională, sunt necesar de implementat o serie de lucrări care ar diminua prejudiciul apărut ca urmare a micșorării notei de bonitate din ultimii ani. Din cauza suprafețelor agricole supuse continuu lucrărilor, a condițiilor meteorologice cât și altor lucrări industriale, pe teritoriul satului s-au format zone afectate de alunecări de teren, care inclusiv reprezintă unul din motivele de degradare ale solului.

Clima | Localitatea Geamăna se caracterizează printr-o climă temperat-continentală, cu ierni scurte și blânde, cu veri lungi și calde. Temperaturile medii anuale oscilează între 9,2 -9,9 grade Celsius. Temperaturile pozitive se înregistrează pe parcursul a 9 luni. Temperatura

medie a lunii celei mai calde - iulie - plus 21,0-22,5 grade Celsius, a celei mai reci - ianuarie - minus 15-20 grade.

Adâncimea de îngheț posibilă a solului variază între 40- 50cm, maximală pe iarnă 65-70 cm. Cantitatea anuală de precipitații în mediu alcătuiește 460 mm. Grosimea stratului de zăpadă atinge 30 cm cu asigurarea de 5%. Vânturile predominante sunt din direcția nordică și nord – vestică. Vitezele maxime ale vântului rar trec peste limita de 25-30 m/s, însă pot să atingă și 35 m/s, cu rafale de până la 40 m/s. Apele freatice se găsesc destul de adânc, de la 6-15 m de la suprafața terasamentului, aceste poziții a apelor se găsesc în cele mai ploioase luni ale anului.

Bazine acvatice | Pe teritoriul satului curge râul Batâc cu lungimea de 5 km. Satul dispune de un lac cu o suprafață totală de 5 ha, 7 fântâni arteziene și 56 fântâni de mină. Debitul de apă potabilă de care dispune localitatea nu este suficientă pentru îndeplinirea cerințelor zilnice. În mediu, pe cap de locuitor zilnic revine circa 60-70 l de apă, media pe republică fiind de circa 100 l. În anii secetoși, majoritatea fântânilor satului seacă. În partea de jos a satului apa din fântâni este poluată. Din aceste considerente revitalizarea sistemului de apeduct și construirea unor noi porțiuni este o problemă prioritară pentru localitate.

3.1.2. Planificare spațială

Localitatea are în elaborare Planul Urbanistic General. Conform primăriei, satul este împărțit convențional în 4 părți.

3.1.3. Resurse naturale

Suprafața totală a fondului funciar atribuit localității constituie 5000 ha.

Relieful comunei Geamăna este deluros, dealurile fiind separate între ele de pârâie, vâlcele și râpi.

3.1.4. Factorii de poluare a mediului

Calitatea aerului | În c. Geamăna volumul noxelor degajate în atmosferă este minim, reieșind din faptul că pe teritoriul satului nu există depozite de îngrășăminte și pesticide.

Principalele surse de poluare a mediului constituie transportul auto, gunoșiile neautorizate, arderea tuturor tipurilor de combustibil în gospodăriile personale, arderea ilegală a miriștii și deșeurile de la animale din gospodăriile personale. Totuși, periodic problema poluării aerului apare datorită arderii stihiniice a deșeurilor de la depozitul municipal de deșeuri de la Țânțăreni.

Calitatea solului | Principalul factor de degradare a solurilor este eroziunea. Activitatea economică a condus la intensificarea proceselor de degradare a terenurilor și învelișului de sol. Reducerea exagerată a aplicării îngrășămintelor conduce la epuizarea conținutului de elemente fertile în soluri și la scăderea productivității terenurilor. Practica agricolă demonstrează că, capacitatea de producție și recoltele cresc prin utilizarea tehnologiilor avansate, mașinilor și uneltelor perfecționate, utilizarea îngrășămintelor și pesticidelor, efectuarea lucrărilor de irigare, desecare, drenare, de prevenire și combatere a eroziunii solului, etc. Nerespectarea acestor cerințe duce la micșorarea roadelor și degradarea stratului fertil a solului-humusul.

În localitate sunt proprietari de terenuri agricole care utilizează tehnologii avansate de producere agricolă, folosind diverse chimicale, pesticide, ceea ce respectiv influențează asupra calității solului. De asemenea impact semnificativ are arderea miriștilor.

Calitatea apei potabile | Analiza apei din fântânile satului, iaz, râu efectuată în anul 2018 de către Centrul de sănătate Anenii Noi, a scos în evidență faptul că apa potabilă a 75% din fântânile supuse analizei are un procent înalt de nitrați, nitriți și urme de amoniac ce întrec cotele admisibile. Analizele repetate efectuate, au demonstrat că apa potabilă din fântânile localității nu s-a îmbunătățit.

Gestionarea deșeurilor | Majoritatea deșeurilor menajere solide generate în comuna Geamăna (cca. 450 tone/an) sunt colectate și transportate de întreprinderea municipală la depozitul de deșuri Țânțăreni, localizat la doar 5 km de hotarul de nord al localității Geamăna. Întreprinderea municipală din com. Geamăna folosește echipament învechit (camion GAZ 61 cu remorcă, cu o vechime de peste 20 ani) colectând deșeurile de la casele oamenilor de două ori pe lună. Gospodăriile plasează deșeurile mixte în saci care sunt ridicați de muncitorii întreprinderii. Colectarea este dificilă și ineficientă, în principal, din cauza echipamentului depășit folosit.

Astfel, este imperativ necesar modernizarea serviciu de salubritate din com. Geamăna cu extinderea acestuia și spre localitățile din com. Ciobanovca situate pe un traseu comun.

Pentru asigurarea susținerii populației, dezvoltarea serviciului de salubritate trebuie realizată cu implicarea comunitară, atât la configurarea elementelor serviciului, cât și la mobilizarea de fonduri pentru cofinanțarea activităților de implementare a serviciului.

3.2. Demografie

3.2.1. Resurse umane

Populația totală a la 01.01.2020 a fost de 3173 de locuitori. Sporul natural a avut o dinamică diferită. În anii 2013, 2014 și 2016 sporul a fost unul pozitiv. În ultimii doi ani, se conturează o tendință negativă (-4 în 2018 și -16 în 2020). Cazuri de mortalitate infantilă nu au avut loc.

Tabelul 1. Dinamica sporului natural

Perioada	Născuți	Decedați	
		Total	inclusiv copii până la 1 an
2014	37	34	-
2015	48	47	-
2016	38	41	-
2017	53	32	-
2018	46	46	-
2019	37	41	-
2020	27	43	-

Sursa: Primăria localității

Comuna Geamăna în ultimii ani (2017-2020) s-a confruntat cu creșterea numărului locuitorilor cu vârsta 57/62+ ani. Astfel, se constată că localitatea se confruntă cu proces de îmbătrânire a populației. În structura pe sexe, ponderea bărbaților este mai mare decât a femeilor, respectiv: 51,15% față de 48,85.

Ponderea copiilor și elevilor de vârstă preșcolară și școlară este relativ ridicată, constituind 22,4% sau 711 persoane.

Tabelul 2. Numărul de copii și elevi

Populația satului	Masculin	Feminin	Total
Total	1623	1550	3173
inclusiv:			
- De vârstă preșcolară (0-6 ani)	158	137	295

Populația satului	Masculin	Feminin	Total
Dintre aceștia frecventează grădinița	67	52	119
- 6 (7) -18 ani (de vârstă școlară)	214	202	416
Dintre aceștia elevi în clasele 1-4	67	68	135
Dintre aceștia elevi în clasele 5-9	70	86	156
Dintre aceștia elevi în clasele 10-12	7	8	15

Sursa: Primăria localității

3.2.2. Forța de muncă

Aspecte ocupaționale | Populația angajată în câmpul muncii constituie 1026 de persoane. Mai mult de jumătate este angajată în agricultură. Populația absentă din localitate (mai mult de 1 an) se ridică la 500 persoane din numărul total al locuitorilor. Pe lângă locurile de muncă disponibile localnicilor în cadrul localității, o parte a populației satului se deplasează la muncă la podgoriile companiei viti-vincole FPC „Asconi” SRL (dispune de cca 500 ha de viță de vie în Geamăna), în centrele raionale (Anenii Noi, Ialoveni și Căușeni), municipiul Chișinău din apropiere. Astfel, există o rată relativ medie de angajare a persoanelor active în câmpul muncii, ceea ce pozitiv se reflectă asupra veniturilor populației comunității.

Tabelul 3. Repartizarea populației ocupate pe tipuri de activități economice, persoane

Anul	2020
Total	1026
Agricultură	523
Industrie	103
Construcții	202
Comerț	32
Transport și comunicații	67
Administrație publică	20
Învățământ,	48
Sănătate și asistență socială	3
Alte tipuri de activități	28

Sursa: Primăria localității

Agenții economici din sectorul real al economiei au creat locuri de muncă pentru 510 angajați, majoritatea fiind angajați sezonier. În afara localității sunt angajați peste 400-500 de persoane, o parte însemnată fiind angajați în mun. Chișinău și suburbie. O parte din persoane lucrează la Anenii Noi.

În majoritatea cazurilor, antreprenorii intervievați, în deosebi din domeniul agricol, nu au nevoie de muncitori calificați. Există, totuși, agenți economici cu noi activități agricole, care duc lipsa specialiștilor privind funcționarea noilor procese tehnologice.

Marea problemă a economiei locale este naveta forței de muncă în alte localități și insuficiența angajaților în întreprinderile locale. Acest factor influențează în mod direct capacitatea fiscală a comunității și veniturile în bugetul local necesare pentru investiții publice. Sarcina de bază a autorităților locale și a mediului de afaceri local este de a crește atractivitatea locurilor de muncă din localitate și lansarea unor noi genuri de activități cu salarii atractive. Înregistrați în calitate de șomeri sunt 30-40 de persoane.

Faptul că com. Geamăna are o distanță de numai 38 km de capitală, reprezintă un punct forte, în special pentru piața de desfacere. În același timp, mun. Chișinău atrage o bună parte a forței de muncă și fluxuri de consum, încetinind dezvoltarea economică.

3.2.3. Profilul migraționist

Date cantitative |

Tabelul 4. Aspecte cantitative privind migrația

Populația totală a localității	100%, 3173 locuitori
- femei	52,7%, 1674
- bărbați	47,3%, 1499
Persoane migrante	15,78%, 500 persoane
- temporar	42,4%, 212
- permanent	57,6%, 288
- femei	52,4%, 262
- bărbați	47,6%, 238 persoane
Vârstnicii rămași acasă	490 persoane, dintre care 15 cuprinși în sistemul de evidență a sistemului de asistență socială. Nevoi: financiare, comunicare, ajutor în gospodărie.
Număr copii rămași acasă	Cu un părinte 67, ambii părinți plecați 11
Număr copii plecați cu părinții	98
Număr oameni care au intenția de a migra	57+
Numărul migranților reveniți în 2020	184 persoane, din care 100 persoane nu pot pleca înapoi peste hotare din cauza pandemiei COVID-19
- femei	98
- bărbați	86
Țările principale de destinație	<ul style="list-style-type: none">• Rusia 86 / 17,2%; Italia 69 / 13,8%; Franța 47 / 9,4%• Germania 40 / 8%; România 39 / 7,8%; Spania 35 / 7%• Israel 30 / 6%; SUA 30 / 6%; Portugalia 25 / 5%• Cehia 24 / 4,8%; Marea Britanie 20 / 4%; Ucraina 20 / 4%• Turcia 13 / 2,6%; Irlanda 12 / 2,4%; Elveția 10 / 2%

Sursa: Primăria localității

Oportunități și servicii locale pentru migranți |

Oportunități:

- Activitatea Asociației băștinașilor "Generația G" și posibilitatea de implicare în dezvoltarea localității
- Oportunități și platforme în susținerea dezvoltării și promovării economice locale de la stat (ODIMM, AIPA) și proiecte/programe internaționale (IFAD, PNUD/MiDL, USAID).

Servicii, asistență asigurată de APL Geamăna:

- aprovizionarea cu apă potabilă
- iluminare stradală
- managementul deșeurilor menajere solide
- asistență socială
- secretariat și cadastru
- achitarea impozitelor, taxelor locale
- asistență în procesul de custodie asupra copilului rămas temporar fără ocrotire părintească
- biblioteca publică locală dotată cu echipament computerizat Novateca și literatură bogată
- cercul de dans popular pentru copii și cercul de desen pentru copii.
- sala de sport bine amenajată și dotată cu echipament sportiv
- teren artificial sportiv pentru fotbal.

Servicii oferite de instituțiile de stat:

- Subdiviziunea teritorială pentru ocuparea forței de muncă Anenii-Noi:
 - oportunități de angajare în câmpul muncii
 - serviciul de informare și consiliere
 - serviciul de intermediere a muncii
 - stimulări financiare pentru încadrarea în câmpul muncii în altă localitate
 - orientare și formare profesională: formare profesională: calificare, recalificare și perfecționare; ghidarea în carieră
 - oportunități de inițiere și dezvoltare a afacerilor: acces la finanțe, instruiți și consultanță antreprenorială
 - (re) integrarea copiilor în sistemul de educație și recunoașterea calificărilor
- Servicii de sănătate și asistența medicală primară (Geamăna și Anenii-Noi):
 - înscrierea și evidența la medicul de familie
 - obținerea poliței de asigurare medicală
 - efectuarea controlului medical profilactic și sistematic
 - asistență psihologică, medicală, legală și socială
- Servicii sociale:
 - beneficierea de pensie pentru limita de vârstă cu cotizarea anilor muncii peste hotare
- Servicii de documentare:
 - transcrierea actelor de stare civilă ale cetățenilor Republicii Moldova, înregistrate de către organele competente din străinătate
 - procedura de circulație cu unități de transport înmatriculate în alte state
- Oportunități de achiziționare a unei locuințe:
 - Programul guvernamental "Prima casă".

Provocări, probleme întâlnite de migranți la nivel local

- lipsa locurilor de muncă
- salarii mici și motivație financiară redusă pentru angajați
- drumuri de calitate nesatisfăcătoare
- lipsa sistemului de canalizare

Proiecte locale realizate cu implicarea băștinașilor în perioada 2015-2022 |

În comună, din anul 2019 activează asociația băștinașilor "Generația G". Cu implicarea băștinașilor a fost realizat un proiect de infrastructură, iar altele 2 proiecte sunt în curs de implementare. În 2019-2020, cu sprijinul băștinașilor au fost realizate 2 campanii de colectare de fonduri, fiind colectate cca. 66 mii lei.

Tabelul 5. Proiecte implementate cu suportul băștinașilor

#	Denumire proiect	Anul implement.	Donator – contribuț.	Contribuț. APL	Contribuț. băștinași	Alte surse
1	Amenajarea parcului public și procurarea băncilor, felinarelor, pavajului, arborilor, lei	2019	18 120	9 240	8 880	
2	Dotarea pieței agricole cu echipament electric și utilaj frigorific, dolari	2020-2021	10 000	21 492	3335	3700 - voluntariat AdB
3	Proiect economic în domeniul turismului, dolari	2020-2021	59 940	126 567	111 237	87 360 – APL Ciobanovca

Sursa: Primăria localității

Informație compilată cu răspunsurile interviurilor migranților | Persoanele din Diasporă consideră că problemele principale în localitate se referă la: 1) starea nesatisfăcătoare a drumurilor; 2) lipsa iluminatului stradal; 3) locuri de muncă insuficiente și salariile mici; 4) posibilități reduse pentru agrementul și petrecerea timpului liber al tinerilor.

Diaspora nu este dornică să se întoarcă acasă și să lanseze afaceri în localitate. La fel, interesul față de implicare în dezvoltarea localității este redus.

Potențialul de dezvoltare economică a localității, în viziunea Diasporei ține de dezvoltare a turismului, viticulturii, apiculturii, industria de prelucrare. Persoanele chestionate își doresc creșterea numărului locurilor de muncă, amenajarea localității și crearea infrastructurii moderne de drumuri, canalizare și iluminat stradal, posibilități mai mari și diversificate de petrecere a timpului liber.

Astfel, APL urmează să inițieze proiecte noi pentru a rezolva aceste probleme.

Percepția localnicilor în baza sondajelor de măsurarea percepției asupra migrației |

Locuitorii comunei Geamăna consideră că principalele probleme ale comunității se referă la situația materială și financiară precară (venituri mici, oportunități reduse de angajare, subdezvoltarea economiei locale), probleme legate de infrastructură (lipsa sistemului de apă/canalizare, starea drumurilor). Chiar dacă APL au realizat multe proiecte de îmbunătățire a infrastructurii, totuși lipsa unor astfel de activități din perioada, anterioară din 2000-2015 încă se mai resimte. Astfel, APL, locuitorii și băștinașii plecați urmează a reduce acest handicap.

Locuitorii consideră că băștinașii plecați se confruntă cu problemele legate situația economică, veniturile mici, prețurile mari la locuințe. În același, timp, rudele care se află în localitate a băștinașilor se confruntă cu problemele localnicilor, evidențiate anterior.

Localnicii au o atitudine pozitivă asupra fenomenului de migrație. Totuși unele persoane au menționat că nu au nici o atitudine sau nu-i interesează acest aspect.

Migrația cetățenilor se asociază în general cu: bunăstarea materială, grija față de familie, prosperitate economică, dar și de uitare de neam și țară.

Persoanele chestionate erau din mai multe domenii: agricultori, profesori, casnice și șomeri.

Percepția migrantilor în baza sondajelor de măsurarea percepției migranților asupra

Primăriei | Țările de unde au fost obținute interviurile – Italia, Germania și Turcia. Persoanele sunt angajate în diferite domenii.

Majoritatea celor chestionați au apreciat satisfăcător, gradul de mulțumire despre cum arată localitatea. Totuși au fost unele opinii că localitatea nu arată tocmai bine.

Gradul de satisfacție privind serviciile Primăriei în general este la nivel mediu. Majoritatea celor intervievați au încredere în actele elaborate de Primărie și Consiliul Local. Totodată majoritatea din ei au evidențiat că sunt mulțumiți privind interacțiunea lor cu instituțiile locale și Primăria.

Băștinașii apelează la serviciile Primăriei pentru eliberarea de certificate și adeverințe, serviciile de arhivă. Migranții doresc ca personalul Primăriei să fie amabil și instruit, să fie mai organizat. Astfel, așteptările privind activitatea APL în general sunt bune, legate de soluționarea problemelor menționate, inclusiv de scurgerea apelor pe drumul central al localității. O parte a băștinașilor utilizează pagina de Facebook a Primăriei, neregulat.

Activismul civic este detul de ridicat – o parte din cei chestionați ar dori să se implice în procesul decizional local. Iar o treime din cei intervievați au fost implicați în activitățile

asociației de băștinași. Astfel, acest potențial urmează de a fi valorificat și dezvoltat de APL și AdB.

De serviciile Primăriei, băștinașii au beneficiat ca perioadă de timp, în mod diferit, în funcție de necesități, perioada de aflare acasă.

3.3. Servicii sociale

3.3.1. Caracteristicile grupurilor vulnerabile

Populația săracă | În Geamăna există 46 de familii sărace, 56 de familii cu mai mult de 3 copii și 24 familii monoparentale (conduse de femei).

Categoria populației sărace în c. Geamăna constituie 2,6% din numărul total al locuitorilor satului, ponderea cea mare o dețin femeile, urmate de vârstnici și bărbați. Persoanele în etate și persoanele cu dizabilități, au preponderent venituri din gospodăriile agricole individuale, practică o agricultură de subzistență și participă foarte puțin la schimburile comerciale. În localitate se atestă un număr redus de gospodării casnice părăsite – 15 sau 1,2% din totalul celor existente

Tabelul 6. Situația populației sărace

Populația satului	Masculin	Feminin	Total
Numărul copiilor lipsiți de îngrijire părintească	2	5	7
Persoane cu dizabilități (invalizi)	111	120	231
Numărul total de familii:			
- Sărace (în conformitate cu Direcția de Asistență Socială)			46
- Cu mulți copii (cu 3 și mai mulți copii)			56
- Monoparentale conduse de femei			24
- inclusiv cele conduse de femei			22
Numărul total de gospodării:			1178
- gospodării părăsite			15

Sursa: Primăria localității

Principalele cauze ale sărăciei sunt specifice majorității localităților rurale din republică: venitul familiei nu corespunde cheltuielilor elementare de întreținere, salariile și pensiile sunt mizere.

Persoane cu dizabilități | Numărul de persoane cu grad de invaliditate este considerat a fi destul de ridicat (231 persoane), mai mult de 5% și constituie 7,2% din populație, inclusiv 11 copii. Majoritatea din aceste persoane sunt de genul feminin – 53,1%. În structura de dizabilități, cea mai mare pondere o au persoanele cu dizabilități fizice (90 de persoane sau 49,7% din total), urmate de persoanele cu dizabilități medii, capabili pentru activități, fără ajutorul extern - 168 de persoane. Lipsa de acces pentru scaune cu rotile la instituțiile publice, magazine creează obstacole pentru obținerea unor servicii elementare. Condițiile sanitar-igienice în care trăiesc ei sunt nesatisfăcătoare. Indemnizațiile pe care le primesc, media indemnizației pe localitate este de 600-700 lei lunar, nu acoperă nici strictul necesar de cheltuieli. De menționat că asistenții sociali sunt receptivi la necesitățile lor și autoritatea publică locală se implică după posibilitate în soluționarea problemelor lor.

Tabelul 7. Persoanele cu dizabilități, la începutul anului 2020

Indicatori	Total	Femei	Bărbați	Copii
Persoanele cu dizabilități, total	231	117	103	11
Persoanele cu dizabilități fizice	20	9	9	2
Persoanele cu dizabilități mentale	19	9	8	2
Persoanele cu dizabilități grave (care nu pot supraviețui fără ajutorul extern)	24	12	9	3

Indicatori	Total	Femei	Bărbați	Copii
Persoanele cu dizabilități medii (capabili pentru activități fără ajutorul extern)	168	87	77	4
Persoanele cu dizabilități angajate în câmpul muncii	15	5	10	
Persoanele cu dizabilități în etate	61	35	26	

Sursa: Primăria localității

Procesul de incluziune a acestora în societate este în derulare, deoarece vizează schimbarea unei mentalități, și este unul de durată și care trebuie abordat prin activități constante și consecvente.

Minorități etnice/lingvistice | În localitate există o comunitate mică de rromi – 50 de persoane. Majoritatea din ei sunt antrenați la lucrări agricole temporare. Conflicte etnice nu sunt.

Astfel, în Geamăna se atestă o toleranță înaltă, sub aspectul convețuirii diferitor etnii în comunitate.

Minorități religioase | Populația localității este constituită 98,5% din creștini ortodocși, care frecventează cu regularitate, în proporție de 25-30% biserica creștin-ortodoxă „Sf. Mare Mucenic Gheorghe”, cu hramul care se sărbătorește la 6 mai, de sărbătoarea Sfântul M. Mc Gheorghe.

Ca minoritate religioasă pe teritoriul localității conviețuiesc 5 familii numeroase, de religie penticostală. În localitate nu au fost înregistrate conflicte religioase. Persoanele de confesiune dată susțin că nu au remarcat fapte de discriminare. Penticostalii vor să deschidă o casă de rugăciuni. În prezent, pentru a se ruga, ei merg în alte localități unde activează astfel de biserici.

Persoane în etate | Persoanele în etate reprezintă una din cea mai vulnerabilă categorie socială existentă în localitate, majoritatea dintre care trăiesc în sărăcie. Cu regret, este evidentă îmbătrânirea populației, ca rezultat al scăderii natalității și migrației tinerilor. Persoanele în etate reprezintă 15,4% din populație, dintre care 60,4% sunt femei. Cca. 12,4% sunt persoane în etate cu dizabilități. Majoritatea persoanelor din categoria dată dețin un teren agricol, pe care-l îngrijesc pentru a-și asigura existența.

Această categorie a populației se confruntă cu probleme economice grave, cum ar fi: lipsa de surse financiare pentru procurarea lemnului și a carburanților de foc. Deși pensiile au fost majorate, acestea nu acoperă coșul minimal de consum și cei mai mulți dintre ei necesită acordarea ajutoarelor materiale. Efectiv această stare de lucruri nu diferă mult de la un an la altul.

Tabelul 8. Persoanele în etate

Indicatori	Total	Femei	Bărbați
Persoanele în etate	490	296	194
inclusiv persoanele în etate singuratice	13	12	1
Persoanele cu dizabilități în etate	61	35	26

Sursa: Primăria localității

Situația social-economică și nivelul de trai scăzut au influențat negativ asupra nivelului de trai al populației. În general populația satului se confruntă de următoarele problemele: starea

economică precară, sporul natural scăzut, pensii mici, potențialul redus al administrației publice locale de a ajuta categoriile social-vulnerabile.

3.3.2. Servicii sociale

Comuna Geamăna, precum și toate localitățile din republică, are tradiții frumoase în ceea ce privește educația copiilor, care mențin nivelul moral și spiritual al comunității în general. Sistemul educațional existent în localitate este diversificat, fiind reprezentat de următoarele niveluri:

- **Preșcolar (grădiniță de copii)**, cu o capacitate de 250 copii, frecventează 119 copii
- **Primar/secundar (gimnaziu)**, cu o capacitate de 540 elevi, frecventează 291 elevi.

Obiectul major al procesului educațional este formarea și pregătirea copiilor pentru viață și activitate într-o societate democratică, precum și adaptarea lor la condițiile mereu schimbătoare ale societății.

Tabelul 9. Detalii privind instituțiile de învățământ

Instituția	Beneficiari	Capacitate copii/elevi	Beneficiari reali	Accesibilitatea (localizarea)
IET "Licurici"	Copiii din localitate de vârsta preșcolară	250	119	Până la 2 km distanță
IPG Geamăna	Copiii din localitate	540	291	Până la 2 km distanță

Sursa: Primăria localității

Educația preșcolară | Educația preșcolară în Geamăna se realizează în cadrul *Grădiniței de copii „Licurci”*. Grădinița este amplasată în centrul satului și are o capacitate de 250 locuri, este frecventată în mediu de 119 copii.

Blocurile de la grădiniță au fost date în exploatare în 1971. Instituția activează în prezent în două blocuri separate. Un bloc este în faza finalizării reparației și va găzdui suplimentar încă 6 grupe. Grădinița a fost reparată prin FISM, cu suportul Guvernului României. Valoarea totală a proiectului a constituit 12 mln. lei.

Corpul didactic al grădiniței este constituit din 12 persoane, fiind insuficient pentru asigurarea bunei funcționări a instituției. Vârsta medie a angajaților grădiniței constituie 30 ani. Personalul didactic încadrat în instituție este calificat, preocupat de perfecționarea procesului educațional și formarea continuă profesională, 8 cadre didactice dețin gradul didactic II. Pe viitor se preconizează, odată cu redeschiderea blocului aflat în reparație, să fie încadați în activitatea grădiniței toți copiii din localitate cu vârsta cuprinsă între 2-6 ani..

Una din probleme este spațiul mic al sălilor de grupă, numărul mare de copii înscriși în grupe, lipsa sălii de sport, terenurile de joc nu sunt dotate cu inventarul de joc necesar, conform standartelor de calitate. Deoarece sunt clădiri adaptate, există dificultăți în amenajarea teritoriului, marcarea și separarea terenurilor.

Învățământul primar și secundar general | Învățământul primar și gimnazial se realizează în cadrul *Gimnaziului Geamăna*.

În gimnaziu învață 291 de elevi. Gimnaziul activează într-un schimb de la ora 08.00 până la 14.00. La gimnaziu învață 291 elevi: 154 fete și 137 băieți. În gimnaziu lucrează 38 de persoane, 19 de cadre didactice, majoritatea având studii superioare. Vârsta medie a profesorilor este de 50 de ani. Gradul de școlarizare constituie 99.9%. La gimnaziu se organizează diferite activități extrașcolare și cercuri.

La gimnaziu au fost realizate lucrări de reparații: schimbarea ușilor, a cantinei, sălii sportive. Sunt necesare lucrări de reparații: coridoare, pardoseală, schimbarea calorifelor vechi și trebuie schimbate scările (perile vechi), termoizolarea clădirii. Blocul alimentar este mic și este necesitate de extindere. Bani pentru reparații capitale, din bugetul instituției pentru finanțarea acestor investiții nu sunt suficienți.

Cultura | Căminul cultural din localitate a fost dat în exploatare în anul 1980. Dispune de o suprafață de 3000 m² și de o capacitate de 600 locuri. Starea tehnică a clădirii este nesatisfăcătoare, fiind necesară reparația capitală a acesteia, conform proiectului tehnic existent.

Căminul cultural nu dispune de mijloace tehnice audio-vizuale, sistem de încălzire, mobilier nou. Manifestările culturale ce se desfășoară țin de sărbătorile tradiționale ale neamului și sunt atractive, dar organizarea lor necesită mijloace financiare care sunt insuficiente. La moment Căminul cultural necesită reparație, acoperișul este deteriorat necesită reparație capitală 50% din clădire. Funcționează câteva colective artistice.

Biblioteca publică: instituția este situată în clădirea Casei de cultură, unde sînt repartizate 2 săli și 1 depozit. Spațiul folosit este de, care se utilizează la 50 % din capacitate. În cadrul instituției sînt angajați 2 bibliotecari 1 angajat tehnic. Fondul bibliotecii îl constituie circa 9000 de cărți. Necesitățile sunt legate de reparația capitală a încăperilor.

Spațiul rezervat bibliotecii este restrâns și nu permite completarea fondului de carte și crearea condițiilor necesare pentru buna desfășurare a activității.

În scopul protejării patrimoniului cultural/istoric al localității, în procesul afirmării identității culturale, al păstrării memoriei sociale și menținerii dialogului intercultural, este necesară evidențierea și prezervarea materialelor (bunurilor) mobile în cadrul instituției culturale gen muzeul local, iar istoria localității și respectiv a personalităților originare din Geamăna necesită sistematizate în monografia localității.

Ocrotirea sănătății | În Geamăna activează oficiul medicilor de familie, cu o capacitate de 20 persoane/zi. Oficiul medicilor de familie oferă îndreptări către tratament specializat, analize și proceduri, activează un cabinet de fizioproceduri. În 2021 se va procura echipamentul necesar pentru a realiza analiza generală.

Clădirea OFM este nouă și dispune de condiții adecvate pentru activitate. În anul 2020, OFM a trecut acreditarea. În cadrul oficiului activează 10 persoane, inclusiv 2 medici de familie, 4 asistente medicale, personal auxiliar – 3, un laborant. Ambulanța este învechită moral și fizic. O ambulanța de la Anenii-Noi ajunge în localitate timp de 15-20 minute.

În comunitate activează în zilele obișnuite de mncă (luni-sâmbătă) o farmacie privată, care comercializează medicamente și produse parafarmaceutice. Clădirea farmaciei este într-o stare normală și nu necesită reparație. Farmacia este amplasată în centrul localității.

Persoanele fără asigurări de sănătate sunt persoane apte de muncă fără loc de muncă cuprinși între 16-57 (62) ani. Motivele din care aceste persoane nu au asigurare medicală sunt neangajarea în câmpul muncii și lipsa resurselor pentru procurarea poliței de asigurare, dezinteres în calitatea serviciilor medicale.

Accesul la tratarea bolilor cronice al populației din sat este moderat. Cazuri de îmbolnăvirii se înregistrează cel mai des la populația săracă. Între cazurile de morbiditate predomină afecțiunile aparatului cardiovascular și digestiv.

Asistența medicală pre- și postnatală sunt de calitate, persoanele sunt asistate de angajații oficiului medicilor de familie. Indiferența, lipsa mijloacelor financiare și nepunerea la evidență reprezintă principalele cauze de care anumite persoane nu beneficiază la timp de asistența medicală.

Protecția socială | Protecția socială este o componentă a sistemului de dezvoltare socială. În Geamăna, un număr important de persoane asistate social beneficiază de ajutorul public.

În Geamăna în anul 2020 au beneficiat de prestații sociale de toate tipurile -69 persoane, din care persoane în etate -23 și 38 de copii. Majoritatea beneficiarilor (65%) sunt femeii/fete. De compensații pentru perioada rece a anului au beneficiat 315 persoane, din care majoritatea au fost persoane în etate – 222 de cetățeni. Persoanele în vârstă beneficiază și de vizite de îngrijire la domiciliu.

În localitate nu există centre de asistență socială sau cantine sociale pentru susținerea păturilor nevoiașe.

Beneficiile bănești exprimate în transferuri directe constituie unul din mecanismele protecției sociale și în marea lor majoritate sunt plătite de la bugetul de stat se constituie din:

- Indemnizații pentru copii
- Alocații sociale
- Compensații de diferite tipuri
- Ajutoare bănești de la Fondul de Susținere Socială
- Alte prestații bănești
- Ajutoare sociale.

Serviciile sociale | În cadrul comunității pentru categoriile vulnerabile sunt oferite servicii de către:

- Băștinașii, care periodic realizează campanii de susținere a celor nevoiași
- Biserica din localitate, care acordă consiliere și ajutor material persoanelor vulnerabile din localitate

Numărul de persoane care au nevoie de servicii este în creștere și aceasta necesită acoperire financiară mai mare.

Activități pentru tineret și sport | În localitate contingentul de tineri între vârsta de la 18 la 35 de ani numără aproximativ cca. 350 persoane. Manifestările pentru tineret includ organizarea manifestărilor cultural-sportive anuale, cu diferite prilejuri:

- Anul Nou, Crăciunul (uratul, colinde)
- Hramul satului (diverse activități cultural sportive)
- Ziua sportivului, concursuri sportive raionale
- Ziua îndrăgostiților
- Ziua internațională a femeilor – 8 Martie
- Întreceri sportive la fotbal
- Ziua Diasporei (în luna august).

Problemele principale cu care se confruntă tineretul din localitate sunt:

- Migrația tineretului la orașe și plecarea la muncă peste hotarele țării.
- Lipsa sprijinului financiar pentru organizarea diverselor măsuri cultural-sportive.
- Stadionul public nu este amenajat cu mijloacele necesare pentru desfășurarea măsurilor sportive.

În ceea ce privește domeniul sportiv, satul dispune de un stadion sătesc în stare bună și este reprezentată la competițiile raionale de fotbal. În domeniul respectiv a fost înființată și o secție de șah. Astfel, pe viitor se necesită implementarea proiectelor relative domeniului, dezvoltarea și susținerea capacităților a tinerilor sportivi care își pun ca scop atingerea unor performanțe de nivel profesionist. Stimularea interesului față de sport nu numai ar contribui la ocuparea timpului liber a copiilor și tinerilor ci și la fortificarea sănătății, a trăsăturilor pozitive de caracter, deprinderilor disciplinare și creșterea potențialului sportiv național.

A fost amenajată o sală de de baschet/volie și o secție de fitness.

Culte | Localitatea dispune de o biserică creștin-ortodoxă cu hramul Sf. Gheorghe, care regulat este frecventată de cca 70 persoane. Este un locaș pe o suprafață de 0,3 ha, ornamentat în stil vechi care prezintă o artă și arhitectură a satului. Biserica locală primește toți credincioșii satului în timpul sărbătorilor și zilelor de rugăciune. Edificiul bisericii este în stare relativ bună, fiind necesare lucrări de schimbare a acoperișului.

De asemenea pe teritoriul localității există o comunitate de penticostali. Reprezentanții minorității religioase viețuiesc pașnic in comunitate împreună cu toți locuitorii satului.

3.4. Economia

3.4.1. Dezvoltarea economică locală

Primăria depune eforturi pentru consolidarea capacităților administrative ale antreprenorilor prin facilitarea asociațiilor de producători în diferite domenii. Deja există câteva inițiative în acest sens.

Ținând cont de situația financiară a întreprinderilor, în ultimii 4 ani Consiliul local a menținut mărimea taxelor locale, fapt apreciat de către comunitatea de afaceri. Prin decizia Consiliului comunal au fost scutiți de plata impozitului funciar câteva GȚ ce întrețin plantații multianuale.

Oamenii de afaceri au menționat necesitatea de sprijin în mai multe domenii, consultanță pentru sectorul de afaceri la nivel local și consultanță pe diverse sectoare economice, surse de finanțare disponibile, sprijin financiar economic.

În comunitate sunt mai multe sectoare economice care sunt necesare a fi consolidate din punct de vedere al asistenței de consultanță, prezentate în tabelul nr. 10.

Tabelul 10. Sectoarele de creștere și provocările asociate

Sectorul de creștere	Principalele provocări pentru care probabil este necesară asistență pentru antreprenoriat
Toate sectoarele	<ul style="list-style-type: none"> - APL nu dispune de pârghii suficiente de stimulare fisca lă - Capacități reduse ale agenților economici în domeniul marketingului și managementului afacerii - Insuficiența cadrelor calificate și migrația forței de muncă
Agricultura	<ul style="list-style-type: none"> - Lanțul valoric al produselor agricole slab dezvoltat - Participare scăzută la programe și proiecte cu componenta de grant - Capacități reduse legate de asociere și aplicarea tehnologiilor pentru mărirea lanțului valoric al produselor din agricultură
Comerț	<ul style="list-style-type: none"> - Acces limitat la finanțare - Cunoștințe insuficiente în diverse domenii - Piață de desfacere limitată (cu capacitate redusă de cumpărare)
Industria de prelucrare	<ul style="list-style-type: none"> - Insuficiența inovațiilor și transferului tehnologic - Insuficiența proiectelor și tehnologiilor non-poluante a mediului și a impactului minim asupra naturii

3.4.2. Structura de afaceri a economiei locale și a domeniului de afaceri

Comuna Geamăna este o localitate rurală medie, după numărul populației. Populația totală a comunei constituie 3600 persoane. Ponderea populației cu vîrstă aptă de muncă – 58,5% din populație sau 2107 persoane.

Structura ramurală a economiei locale este în cea mai mare parte direcționată spre activitățile comerciale și cele agricole.

Comuna Geamăna r-nul Anenii Noi, dispune de un însemnat potențial agricol, specificul satului fiind agricultura datorită suprafețelor mari de terenuri agricole (3255 ha), iar bonitatea solului de 65% reprezintă un nivel mai mic de mediu pe republică și pe zona Centru.

În ultima perioadă, pe lângă agricultorii cu activități tradiționale, s-au lansat afaceri în creșterea fructelor și nucilor.

Ramura agricolă și de producere a localității este parțial dezvoltată, existînd rezerve de extindere și consolidare a capacităților. În Geamăna nu activează centre de colectare a producției agricole/cărnii/, ferme de lapte, elevatoare, centre pentru prelucrarea pieilor și lînii. Perspectivele economiei locale se întrevăd anume prin deschiderea/ susținerea întreprinderilor mici și mijlocii în domeniile menționate, precum și extinderea plantațiilor pomicole și a celor de viță de vie. Potențial uman și intenții în lansarea unor afaceri noi în cadrul satului sunt suficiente. Un compartiment aparte la capitolul perspective revine proiectelor de implementare a parteneriatelor publice private.

Venitul ramurii agricole ar crește ca urmare a utilizării tehnicilor agricole moderne. Aici se include aplicarea sistemelor antigrindină, a sistemelor de irigație, tehnologiilor moderne de prelucrare a solului, sistemelor de irigații, creștere intensivă a legumelor în complexe moderne de sere. Perspective la acest compartiment sunt suficiente, avînd în vedere structura prielnică a reliefului și cota agricolă medie per persoană (1,50 ha).

Activitatea de producere în sectorul agricol în cadrul localității este orientată preponderent spre cultivarea cerealelor și a viței-de-vie, pomicultura, precum și creșterea animalelor în propriile gospodării. Deși localitatea nu dispune de centre veterinare, ferme, centre de colectare a fructelor/legumelor/laptelui, se remarcă că pomicultura, viticultura și creșterea animalelor constituie principala ocupație a localnicilor și o însemnată sursă de venit pentru aceștia. Unul dintre stimulii creșterii individuale a animalelor, cât și activității preponderent în domeniul agricol îl servește apropierea de orașul Anenii Noi și de capitala Republicii Moldova, astfel, locuitorii satului au posibilitatea de a realiza marfa produsă fără a se deplasa la distanțe mari.

De asemenea, există și o unitate de prelucrare a materiei prime – secție de uscare a fructelor. Comerțul este reprezentat de 16 magazine, majoritatea fiind mixte. În comună funcționează o farmacie. Sectorul serviciilor este reprezentat de 3 agenți economici care acordă în arendă săli pentru ceremonii.

Tabelul 11 Structura economiei locale după tipul de activitate

Tipul de activitate economică	Nr. de unități
Vînzări cu amănuntul/ comerț	16
Zootehnie (stîină)	2
Fitotehnie	19
Producția industrială (uscătorie)	1
Farmacie	1

Tipul de activitate economică	Nr. de unități
Săli de ceremonii	3
Abator	1
Serviciile publice de asigurare cu apă și managementul deșeurilor	1
Piață agricolă	1

3.4.3. Sectorul agriculturii

Agricultura. Structura fondului funciar al satului Geamăna r-nul Anenii Noi permite practicarea intensă a cultivării cerealelor, creșterii viței de vie și a plantațiilor pomicele. În cadrul lanțului valoric agricol ar fi binevenite construcția în localitate a unor frigidere industriale, uscătorii și elevatoare care aduc o plus valoare la producția agricolă colectată. Cota funciară per persoană din comunitate ajunge la o suprafață medie de 1,63ha.

Fitotehnia este reprezentată de 19 producători mari. FPC "Asconi" SRL, care domină sectorul prelucrează peste 20,23% din toate terenurile agricole din localitate (790,59 ha – plantații multianuale). Ceilalți producători prelucrează terenurile de peste 25,61%. Astfel, 12 agenți economici produc cereale pe teritoriul a 494,05 ha, recoltând 4 tone la hectar respectiv 1861,4 tone în total (în valoare de circa 4653,5 milioane lei); 4 agenți economici dețin 836,2 ha vie; 2 agenți economici dețin plantații de alune pe teritoriul a 20 ha; 3 agenți economici au 444,22 ha de livezi. Cazurile de fragmentare a terenurilor agricole stopează dezvoltarea agriculturii în teritoriu și aplicarea unor tehnologii agricole moderne. Situația respectivă, la fel, nu permite implementarea sistemelor de irigații la suprafețe mari de teren agricol. Consolidarea terenurilor ar permite implementarea sistemelor de irigații la suprafețe mari de teren agricol.

În localitate există câteva zeci de hectare cu struguri de masă (soiul Moldova). Anual aici se produce peste o mie de tone de struguri de masă și câteva zeci de tone de fructe. Însă complet lipsește infrastructura post-recoltare. Totodată există un grup de 3 persoane care intenționează să se asocieze pentru a construi un frigider de minim 500 de tone.

Localitatea dispune de un potențial nevalorificat al terenurilor forestiere, circa 535 ha de păduri sunt în extravilanul localității, inclusiv 500 sunt în proprietatea APL. Tăierea și valorficarea pădurii de către APL în scopul regenerării și vânzării masei lemnoase aduce în buget local anual 50-55 mii euro.

Zootehnia. Pe teritoriul comunei există 2 stîni de ovine și caprine de 500 capete, care comercializează individual brînză și carnea de miel pe piața internă. Aproape fiecare gospodărie din localitate crește porcine și păsări pentru consum propriu.

În comună sînt 13 apicultori care comercializează mierea și produsele apicole, individual fiecare pe piața internă, deținînd peste 261 de stupi. Există intenția de a construi și amenaja un depozit de păstrare și prelucrare a producției apicole. De asemenea, este în proces de amenajare a unei case apicole cu stupi de vechime.

3.4.4. Comerțul și serviciile

Sectorul de servicii și comerț este reprezentat de 16 magazine și baruri, 3 săli de ceremonii, 1 farmacie, 1 întreprindere publică de servicii comunale, 1 abator..

Imaginea localității este stabilită și de tradiția comerțului. Mai mult de o sută de ani, populația din Geamăna, a localităților din preajmă, cât și a localităților transfrontaliere se întîlnesc în cadrul târgului, atât pentru achiziționarea cât și pentru comercializarea produselor expuse în cadrul pieții. Comerțul și circulația atât a bunurilor, cât și a persoanelor este încurajat de trenurile ce trec prin localitate și conectează mai multe localități din nordul și sudul țării. Astfel, în fiecare duminică, se organizează tradiționalul - târgul. La piață vin vânzători și cumpărători

din satele vecine și din satele regiunii Transnistrene. Piața a fost construită și amenajată de către proiectul IFAD.

Comuna Geamăna este amplasată pe trei coline pitorești, bogate în vii și livezi. Pădurea din preajmă este una din cele mai mari și mai vechi din regiune, reprezentând o verigă sudică a legendarilor Codri ai Moldovei. Suprafața totală a masivului de pădure constituie peste 2000 ha. În aria localității există mai multe vestigii istorice, de importanță națională, dar care nu sunt valorificate pe deplin, din punctul de vedere a potențialului turistic. Printre acestea s-ar remarca următoarele: Biserica „Sf. Gheorghe” constituită la sfârșitul secolului XVIII; un ansamblu de tumuli din epoca antică, incluși în Registrul Monumentelor Republicii Moldova ocrotite de Stat, unde s-au desfășurat investigații arheologice și descoperite diverse artefacte din perioada antică); Drumul Vechi Moldovenesc, cunoscut și ca Drumul Militar (numit de localnici „Șleahul Bibeilor”), care trecea prin s. Geamăna și care unea, în perioada medievală, ținutul Orheiului și Lăpușnei de cetatea Tighina; „Popasul Domnesc”, locul întâlnirii Domnitorului Moldovei Constantin Duca cu Hanul tătarilor, în mai 1701, pentru a dezlega un nod de discordii de la hotar.

În apropiere se află complexul viti-vinicol Asconi, care deservește anual cca. 40 mii de turiști și care dispune de 500 ha de podgorii la Geamăna, existând astfel un număr destul de mare și stabil de turiști, care neavând o ofertă prea diversificată a zonei învecinate se mulțumesc doar cu vizitarea acestei vinării.

Acest patrimoniu cultural-istoric, armonizează perfect cu natura locală fapt care ar putea servi drept un avantaj și bază pentru trasee turistice atractive, aducătoare de venituri și faimă localităților din zonă. Însă, subdezvoltarea infrastructurii turistice locale și nevalorificarea deplină a patrimoniului cultural-istoric, a activităților economice conexe domeniului turistic local, fac ca localitățile din zona să piardă anual surse considerabile de venit și locuri de muncă, iar localnicii plecați la munci peste hotare nu văd temei pentru a reveni la baștină. Acest potențial este slab utilizat în scopuri economice și drept urmare afectează bunăstarea generală a băștinașilor. Compania Asconi poate asigura pentru Geamăna-Ciobanovca un flux stabil de turiști, dacă ar exista un traseu turistic promovat și funcțional, în care potențialii turiști ar avea noi experiențe și emoții.

În localitate activează câteva colective artistice de cîntece și dansuri populare. Aceste colective ar putea fi implicate în diversificarea serviciilor turistice prestate în localitate.

Pe parcursul anului în cadrul satului se organizează următoarele evenimente cultural-artistice, acțiuni sportive: Revelionul cu cetele de urători, Sărbătoarea de Crăciun, Sfintele Paști, Ziua copiilor, Sărbătorile Naționale, cât și unele sărbători tipice localității cum ar fi Hramul satului, Ziua bunicuțelor, Toamna de aur, 100 de zile în școală, Ziua glumelor, Întîlniri cu scriitorul, Sărbătoarea primăverii, Mr. Guguță. Sărbătorile respective necesită a fi menținute și revigorate în timp. Biserica locală primește toți credincioșii satului în timpul sărbătorilor și zilelor de rugăciune.

3.4.5. Gestionarea bunurilor

Proprietatea c. Geamăna este formată din totalitatea bunurilor imobile proprietate publică, amplasate pe teritoriul administrativ al acestora, care, la data intrării în vigoare a Legii nr. 523/1999 cu privire la proprietatea publică a unităților administrativ-teritoriale, se aflau în administrarea/gestiunea sau în folosința autorităților administrației publice ale unităților administrativ-teritoriale, a instituțiilor bugetare/publice cu autogestiune subordonate acestora, precum și din bunurile dobândite ulterior de acestea prin acte translativ de proprietate, cu excepția celor înstrăinate și a celor stabilite la art. 7 din Legea 29 privind delimitarea proprietății publice.

Terenul localității se întinde pe o suprafață de 5005,83 ha, dintre care suprafața terenurilor cu destinație agricolă constituie 3255 ha, teren arabil – 1940 ha, plantațiile multianuale 1308 ha), construcții și curți – 6 ha. Astfel, comuna are o experiență avansată în cultivarea viței de vie și întreținere a livezilor (de prune, mere, cireșe).

Suprafața de terenuri care revine fondului silvic reprezintă 535 ha, din care în proprietatea APL este cea mai mare parte a terenurilor respective – 500 ha. Întreținerea și comercializarea masei lemnoase din aceste păduri reprezintă o sursă importantă de acumulări la bugetul local.

Fiind caracterizată printr-un relief predominant de altitudini joase (până la 300 m), cu o bonitate a solurilor (circa 65 %), sunt necesare de implementat o serie de lucrări care ar diminua prejudiciul apărut ca urmare a micșorării notei de bonitate din ultimii ani. Din cauza suprafețelor agricole supuse continuu lucrărilor, a condițiilor meteorologice, pe teritoriul localității s-au format zone afectate de alunecări de teren, care inclusiv reprezintă unul din motivele de degradare ale solului.

Tabelul 12 Structura fondului funciar

No	Denumirea terenurilor	Ha	Sursa:
I.	Teren cu destinație agricolă, inclusiv	3255.00	Primăria localității
	Teren arabil	1940.00	
	Plantații multianuale	1308.00	
	Construcții și curți	6.00	
II.	Teren al localității	337.00	Primăria are desemnăt în calitate
III.	Teren destinat industriei și transportului	26.00	
IV.	Terenul fondului silvic, inclusiv	535.00	
	Primăria	500	
V.	Terenul fondului apelor, inclusiv	100.00	
VI.	Terenul fondului de rezervă	697.00	
	Dezvoltarea socială (5%)	0.28	
	Uz comun (inclusiv pășuni)	617.00	

ate de responsabil de gestionarea bunurilor comunitare inginerul cadastral de reglementare a regimului funciar.

Pentru o utilizare eficientă a terenurilor și spațiilor proprietate APL este necesară o inventariere a acestora și un management respectiv.

3.5. Infrastructura

3.5.1. Infrastructura utilităților Publice

Gradul de echiparea cu utilități publice ale gospodăriilor casnice, este următorul:

- Apeduct - 880 din totalul de 1178 gospodării
- Sistem local de canalizare cu hazna – 80%
- Salubritate – 580 gospodării
- Gaze naturale – 80%
- Iluminat stradal - 50 %
- Telefonie mobilă - 100% acoperire
- Internet fibră optică – 100%
- TV digitală – 100 %

Infrastructura drumurilor locale | Lungimea totală a drumurilor, străzilor și stradelor locale constituie 27 km, din care 3 km sunt asfaltate, 17 km sunt drumuri locale, din care numai 1,25 km au îmbrăcăminte rigide. Starea drumurilor din localitate este nesatisfăcătoare.

Iluminat stradal | În raza localității pe lungimea drumurilor sunt amplasați peste 700 piloni de distribuire a energiei electrice.

În prezent, iluminatul public stradal este asigurat pe 8 străzi din cele 57 existente, ceea ce acoperă teritorial mai mult de o treime din fondul construit. Infrastructura electrică este într-o situație deplorabilă. De către APL Geamăna în perioada anului 2016-2018 s-a reușit de a reabilita 35 % din totalul străzilor a localității, în sumă de 280 mii lei (150 mii lei – din bugetul de stat, 130 mii lei – buget local).

Transportul local | În Geamăna sunt organizate 2 rute la Anenii Noi, care circulă de 6 ori pe zi, 2 rute la Chișinău, care circulă de 7 ori pe zi. Pentru deplasarea în interiorul localității și în afară mai funcționează în regim de 7/7 și 24/24 serviciul de taxi local (20-25 lei în raza localității și 400 lei până la Chișinău).

3.5.2. Fondul locativ

Numărul total de gospodării casnice ale satului este de 1500, inclusiv casă cu apartamente -10. Numărul total al caselor (apartamentelor) constituie 1291. Suprafața totală a fondului locativ la 31.12.2019 constituie 115 980 m², dintre care 840 m² în blocuri cu apartament.

În localitate se atestă o dinamică pozitivă, de creștere a numărului de gospodării conectate la apeduct, sistem de aprovizionare cu apă. Totuși, mai rămâne nerezolvată problema amenajării sistemului de canalizare.

Numărul caselor noi date în exploatare, anual, este redus: 1-2 case anual.

3.6. Buna guvernare și management

3.6.1. Gestionarea administrativă

Administrația publică locală | Conform Legii privind administrația publică locală nr. 436-XVI din 28.12.2006 autoritățile administrației publice locale ale satului Geamăna sunt reprezentate prin Consiliul Local și Primar. Activitatea autorităților administrației publice locale este bazată pe legislația în vigoare și propriile regulamente de organizare și funcționare.

În Geamăna, au fost elaborate și adoptate diferite documente care permit buna funcționare a APL, cum ar fi regulamentul Primăriei, regulamentul Consiliului Local. La sfârșitul anului 2020 a fost aprobat Planul de dezvoltare economică locală 2021-2022. De remarcat că nu este elaborat Planul de Dezvoltare Instituțională a Primăriei, nu este aprobat Statutul UAT.

Tabelul 13 Cadrul normativ-organizațional al APL

Documente de politici elaborate	Anul elaborării
Statutul UAT	
Regulamentul primăriei	2019
Regulamentul Consiliului Local	2019
Plan de Dezvoltare Instituțională	
Strategie de dezvoltare socio-economică	
Plan de dezvoltare economică locală	2020

Sursa: Primăria localității

Consiliul local | este autoritatea deliberativă a satului constituit din 13 consilieri aleși în urma alegerilor locale generale din anul 2019. Consiliul local este constituit din 4 femei (ceea ce constituie 30,8%) și 9 bărbați (69,2%), persoane cu venit mediu. Cu studii superioare sunt numai 4 din cei 13 consilieri, iar 3 din ei au fost realeși repetat în calitate de consilieri. În structura pe vârste, predomină consilierii în vârstă de peste 50 ani - 5 persoane, cu vârsta de 35-50 ani - 5 persoane. Cei mai tineri, cu vârsta mai mică de 35 ani – 3 persoane.

În conformitate cu prevederile legislației în vigoare în cadrul Consiliului, în dependență de specificul local au fost create 5 comisii consultative de specialitate:

1. Comisia economie, buget și finanțe (5 membri)
2. Comisia învățământ și protecție socială (3 membri)
3. Comisia administrativă (2 membri)
4. Comisia urbanism și amenajarea teritoriului (3 membri)..

Primăria | este instituția administrației publice locale condusă de primar prin care se realizează principiile de autonomie locală, descentralizarea serviciilor publice, consultarea cetățenilor și este organul de conducere operativă a treburilor publice locale. Primarul este autoritatea reprezentativă a populației și executivă a Consiliului local.

Personalul primăriei este reprezentat de 14 persoane, dintre care 11 femei și 3 bărbați. Vârsta angajaților primăriei tinde spre una avansată, peste 50 de ani – 8 persoane. Vechimea minimă de muncă mai mică de 10 an sunt 9 persoane, iar cu vechime mai mare de mare de 10 ani, sunt 5 persoane.

Principiile de bază ale activității tuturor specialiștilor încadrați în cadrul serviciilor publice ale Primăriei sunt colegialitatea, disciplina, competența și responsabilitatea. Aceste principii asigură buna funcționare a serviciilor primăriei și încrederea locuitorilor în buna gestionare a treburilor publice.

Primăria dispune de propriul sediu, aflat în centrul satului, cu o suprafață totală de 150 m², care este suficientă pentru bună organizare și desfășurare a activităților APL. Pentru creșterea capacității administrative a UAT funcționarii consideră că trebuie constituite încă 2 posturi – specialist urbanist și jurist.

Pentru coordonarea operativă și eficientă a activităților în aceste domenii în cadrul Primăriei funcționează următoarele serviciile publice locale:

Tabelul 14 Serviciile publice și atribuțiile lor

Funcția publică/postul	Atribuții de bază ale funcției publice/postului	Nr de funcții posturi
Primar	Numește, stabilește atribuțiile și eliberează din funcție șefii de subdiviziuni, de servicii din subordine, personalul primăriei, conduce și controlează activitatea acestora, contribuie la formarea și reciclarea profesională. Exerciță funcția de ordonator principal de credite. Reprezintă colectivitatea locală în relațiile cu alte autorități publice, persoane fizice și juridice din țară și străinătate, precum și în instanțele judecătorești, în condițiile legii. Constată încălcările legislației în vigoare comise de persoane fizice și juridice în teritoriul administrat.	1
Secretar al CL	Asigură înștiințarea convocării consiliului local. Asigură buna funcționare a primăriei. Asigură efectuarea lucrărilor de secretariat. Asigură aducerea la cunoștința publică a deciziilor consiliului local și a dispozițiilor normative ale primarului. Eliberează extrase sau copii de pe orice act din arhiva consiliului local, în afara celor care conțin informații secrete, stabilite potrivit legii. Asigură evidența populației de pe teritoriul u.a.t Completează cartea de imobil și cartea de gospodărie cu populația	1

Funcția publică/postul	Atribuții de bază ale funcției publice/postului	Nr de funcții posturi
	existentă.	
Contabil șef, contabil	Efectuează planificarea, gestionarea și controlul resurselor financiare publice. Efectuează calcularea salariului. Efectuează și prezintă dări de seamă la centrul de statistică, inspectoratul fiscal, fondul social și Direcția de finanțe	1
Specialiști în percepere fiscale	Asigură, calculează, percep impozitele în primăria satului. Efectuează și prezintă dări de seamă la Inspectoratul Fiscal, Casa teritorială de asigurări sociale.	1
Specialist în reglementarea regimului proprietății funciare	Efectuează controlul monitoring-ului fondului funciar, folosirea rațională a terenurilor și protecția acestora indiferent de destinația lor, în raza primăriei localității.	1
Secretar dactilograf	Efectuează dactilografiarea tuturor documentelor și corespondenței în primărie.	1
Specialist pentru evidența populației	Asigură plenitudinea ținerii evidenței militare a recruților și rezerviștilor pe teritoriul UAT. Asigură recrutarea, încorporarea tinerilor ostași și completarea Forțelor Armate cu resurse umane și tehnico-materiale.	-
Specialist pentru evidența militară	Asigură buna funcționare și starea tehnică, conduce autovehiculul primăriei localității.	0,5 secretarul
Conducător auto	Asigură securitatea patrimoniului încredințat de angajator, respectarea regulilor de protecție a muncii, securitatea anti incendiară	-
Paznic	Asigură întreținerea și menținerea curățeniei încăperilor și împrejurimilor clădirii administrative a primăriei	3
Dereticătoare		1

Sursa: Primăria localității

Participarea în cadrul proiectelor de dezvoltare comunitară în ultimii 5 ani | În prezent, în comuna Geamăna este un nivel ridicat de participare al locuitorilor și a migranților în cadrul proiectelor de dezvoltare comunitară. Proiectele au fost realizate cu diferiți donatori: publici, privați și internaționali. Prin aceste proiecte s-a reușit îmbunătățirea infrastructurii edilitare, amenajarea localității, dezvoltarea infrastructurii de comerț.

Astfel, proiectul de reparație a grădiniței de copii prin FISM este valorificat 100%. Totuși ca problemă pe viitor rămâne termoizolarea clădirii grădiniței.

Din 2019 satul Geamăna este *partenerul proiectului PNUD "Migrație și Dezvoltare Locală"*, prin care a reușit implementarea mai multor proiecte importante de infrastructură, cu atragerea activă a băștinașilor migranți în acest proces. În faza a doua a proiectului (din 2019), activitățile proiectului se referă la:

- Elaborarea și implementarea foilor de parcurs de dezvoltare economică locală, periodic odată la 6 luni, pe parcursul a 3 ani de zile
- Seminarii și traininguri pe diverse teme/afaceri: turism, apicultură, asociere, acces finanțe
- Întruniri cu donatori și proiecte internaționale, autorități publice pentru dezvoltarea proiectelor economice locale
- Asistență consultativă pentru participare la diverse concursuri/apeluri de proiecte pentru atragerea resurselor
- Dezvoltarea parteneriatelor cu alte localități din țară și peste hotare în domeniul economic

- Realizarea vizitelor de studiu în țară și peste hotare pe subiecte de interes economic, antreprenoriat
- Program de asistență și finanțare pentru participarea Diasporei la dezvoltarea locală.

În domeniul turismului rural, Primăria și asociația băștinașilor Generația G, împreună cu 4 agenți economici îl implementează pentru a crea un traseu turistic zonal – de la vinăria Asconi spre câteva pensiuni din Geamăna, care vor fi lansate către iunie 2021. Proiectul presupune și amenajarea unui loc istoric – Popasul Domnesc, crearea unui sistem de informare și orientare turistică, amenajarea drumului Bibeilor, amenajarea a 3 piste pentru aterizare elicoptere, elaborarea și editarea monografiei satului – pentru a promova imaginea localității noastre ca o nouă destinație turistică. Proiectul este implementat în parteneriat cu primăria Ciobanovca, pentru a dezvolta traseul regional, de la Asconi, prin Geamăna, spre Hârbovăț și Tighina. Proiectul este finanțat din sursele Guvernului Elveției, fiind implementat prin intermediul proiectului PNUD "Migrație și Dezvoltare Locală" la care primăria Geamăna este parteneră din anul 2019. Grantul oferit de poporul elvețian pentru acest proiect este de 60 mii dolari.

Un alt proiect important – construcția și amenajarea pieței agroalimentare din centrul comunei. Un proiect implementat cu suportul IFAD Moldova, primăriei Geamăna și 4 agenți economici locali din sectorul agricol și vitivinicol, în valoare de peste 200 mii dolari. Datorită acestui proiect, în sat funcționează cea mai nouă frumoasă și amenajată piață din raion, pe o suprafață de cca. 0,5 ha, cu hăli și tarabe moderne. Pentru a duce la bun sfârșit acest proiect, a fost inițiat, cu suportul PNUD „Migrație și Dezvoltare Locală” un alt proiect - dotarea și amenajarea pieței cu rețea de energie electrică și utilaj, echipament frigorific.

De asemenea, primăria Geamăna a câștigat un concurs național și a devenit partenera altui program internațional important "Comunitatea Mea", al Agenției Internaționale de Dezvoltare SUA – USAID Moldova. Datorită acestui succes, a fost elaborată participativ Strategia de dezvoltare a comunei Geamăna pentru 2021-2026. În cadrul activităților de planificare strategică, a fost identificată ideea de proiect, cu care Primăria a aplicat la programul de granturi USAID Moldova - reparația sălii festive a casei de cultură. Grantul oferit de USAID Moldova este de 60 mii dolari. De asemenea, se lucrează și în direcția obținerii și finanțării pentru reparația altor încăperi și spații de la casa de cultură. Pentru aceasta, a fost depus un proiect la AIPA, în valoare de 3 mln. lei.

În anul 2020, Primăria c. Geamăna, a devenit partener cu drepturi depline în cadrul proiectului Uniunii Europene "Primării pentru creștere economică". Pentru aceasta, a fost elaborat și aprobat Planul de dezvoltare economică locală 2020-2022. Calitatea de partener la acest proiect va permite ca în anul 2021 de a aplica la un nou concurs de proiecte pentru dezvoltarea economiei locale și a antreprenoriatului, cu un proiect în valoare de peste 100 mii euro.

Tabelul 15 Participarea comunității în cadrul proiectelor în ultimii 5 ani

Denumirea proiectului	Finanțator	Valoarea proiectului, mii lei	Cofinanțare APL	Beneficiari proiect
Reparația capitală a grădiniței de copii Licurici	FISM	2,400	4,000	Primăria
Construcția fântânii arteziene	FEN	2 009	20%	Primăria
Dezvoltarea economică a localității	PNUD	6 709	5,684	Primăria
Construcția pieței agricole	IFAD	4 000	30%	Primăria
Amenajarea pieței agricole	PNUD	653	482	Primăria

Sursa: Primăria localității

3.6.2. Bugetul local

Bugetul local este un document de politică care înglobează activitățile și prioritățile unei localități. Bugetul este format din venituri și cheltuieli.

Veniturile în bugetul satului Geamăna în anii 2017-2019 au avut o creștere semnificativă, fiind în 2019 de 10865,5 mii lei. Ponderea transferurilor (6201,1 mii în 2019) este mare.

Situația veniturilor proprii indică asupra efortului depus de APL în consolidarea premiselor pentru dezvoltarea economică locală. Având în vedere politica statului în domeniul finanțelor publice locale, în Geamăna, ca și în alte localități rurale din țară, există tendința de diminuare a acestora.

Tabelul 16 Veniturile bugetului local, în perioada 2017-2020, mii lei

Venituri	2017	2018	2019	2020	Estimat 2021
Aprobat total	4485,1	4347,3	6402,4	6877,6	11847,9
Inclusiv transferuri	2628,5	3254,3	5201,2	5451,7	10387,9
Precizat inclusiv	9550,1	8759,7	11578,1	16782,9	
Transferuri cu destinație specială de la municipiul Chișinău	4000,0	4000,0	4000,0	4000,0	
Executat-total	8675,7	8711,9	10865,5	16582,9	

Sursa: Primăria localității

Cheltuielile în 2017-2019, la fel au avut o tendință de creștere de la 5128,7 mii lei în anul 2017 la 10918,5 mii lei în 2019.

Comuna Geamăna are mai multe instituții bugetare care necesită întreținerea adecvată a lor. Respectiv cheltuielile sunt repartizate pentru grădiniță, casa de cultură, bibliotecă. Totuși ele nu sunt suficiente pentru realizarea cheltuielilor capitale pentru reparații, modernizări. Din aceste considerente se aplică cu proiecte în cadrul diferitor proiecte și programe (FISM – reparația grădiniței, IFAD – construcția și amenajarea pieței agricole, etc.)

Tabelul 17 Structura cheltuielilor, executate în perioada 2017-2020, mii lei

Denumirea indicatorilor	2017	2018	2019	2020 plan
Cheltuieli total	5128.7	9694.0	10918.5	6877.6
Aparatul administrativ	924.1	3109.7	1561.1	1645.0
Grădinița	2235.3	4796.0	4862.1	3900.8
Biblioteca	92.8	149.2	151.1	219.4
Cultura, arta, sport	1314.7	1376.2	1348.0	1002.2
Amenajarea teritoriului	456.1	237.4	565.3	40.2
Fondul de rezervă	18.5	25.5	11.0	70.0

Sursa: Primăria localității

3.6.3. Societatea civilă

În comunitate activează din 2019, asociația obștească Generația G. Asociația are ca scop implicarea băștinașilor plecați din localitate, dar și a localnicilor în rezolvarea problemelor locale.

Asociația are în componența sa tinerii din localitate, care formează aripa tânără a asociației – AdB Junior. Asociația colaborează cu Primăria și Consiliul Local, instituțiile educaționale și de cultură.

Grație acestei colaborări, în localitate s-au implementat și se implementează proiecte (cu suportul PNUD/MiDL, IFAD). Ca rezultat în perioada 2019-prezent, au fost atrase proiecte în domeniile: dezvoltare turismului, amenajarea teritoriului, dezvoltarea comerțului agricol.

Asociația desfășoară anual Zilele Diasporei, organizează diferite activități de caritate pentru cei nevoiași.

Datorită spiritului și creativității tinerilor din cadrul asociației, pe parcursul anului 2020, tinerii au acumulat o experiență pozitivă privind: salubritatea comunei și amenajarea parcului central, colectarea informațiilor de la localnicilor mai în vârstă privind istoria localității și crearea unui video cu informația colectată, realizarea actelor de caritate, organizarea unui maraton de filme.

3.7. Analiza SWOT

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
<p>Infrastructura publică</p> <ul style="list-style-type: none"> • Existența rețelelor de electricitate, telecomunicații și asigurarea cu agent termic a edificiilor social-culturale • Drumuri locale cu acces spre centrul raional și continuitate până la capitală • Asigurarea cu iluminat stradal • Racordare la rețea de gaz natural • Reparația regulată a drumurilor în ultimii ani <p>Economia locală</p> <ul style="list-style-type: none"> • Experiență în proiecte de parteneriat APL-agenți economici • Costul relativ scăzut al forței de muncă • Așezarea geografică favorabilă dezvoltării economiei locale • Disponibilitatea de resurse umane și materiale • Tradiții locale în cultivarea culturilor agricole (culturi cerealiere, viță-de-vie, pomicultura) • Terenuri agricole cu o bonitate medie a solului, cu potențial existent pentru obținerea de produse agricole ecologice • Prezența unui număr mare de gospodării țărănești • Potențialul economic al satului este slab valorificat în comparație cu posibilitățile de dezvoltare • Șeptel de animale în creștere (în special: păsări, ovine, porcine și pește) <p>Educație, sănătate, protecție socială</p> <ul style="list-style-type: none"> • În sat există un gimnaziu și o grădiniță de copii în stare tehnică bună • Instituțiile de învățământ au fost supuse lucrărilor de asigurare cu apă și gaz • Satul dispune de un Oficiu Poștal și un 	<p>Infrastructura publică</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dezvoltarea insuficientă a infrastructurii de canalizare • Deversarea apelor reziduale menajere în locuri neamenajate • Starea precară a unor drumuri locale • Izolarea termică necorespunzătoare a clădirilor • Asigurarea ineficientă cu agent termic a unor edificii social-administrative <p>Economia locală</p> <ul style="list-style-type: none"> • Implicarea slabă a populației în lansarea afacerilor locale, accesării granturilor • În sat nu activează o Asociație de Economii • Slaba valorificare a resurselor naturale și a materiilor prime din mediul rural • Investiții reduse de capital străin în economia locală • Slaba dotare tehnică a tuturor sectoarelor din agricultură și zootehnie sau utilizarea tehnicii învechite • Resurse financiare la nivel local, insuficiente pentru susținerea /promovarea unor investiții • Ponderea înaltă a populației antrenate în agricultură • Lipsa locurilor de muncă atractive • Slaba implementare a sistemului de asigurare a calității producției agricole conform normelor europene <p>Educație, sănătate, protecție socială</p> <ul style="list-style-type: none"> • Baza tehnico-materială a instituțiilor de învățământ preșcolar și gimnazial insuficient extinsă • Satul nu dispune de un staționar medical de

<p>Centru de Sănătate</p> <ul style="list-style-type: none"> • Instituția medicală este asigurată cu agent termic • Grupele de persoane social-vulnerabile sunt sub supravegherea unui asistent social, asistat de lucrători sociali • Prezența cadrelor didactice cu experiență • Domeniul sportiv reprezentat prin echipa de fotbal a satului • Satul dispune de un stadion sportiv 	<p>profil general/specializat (spital)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Instituțiile de învățământ cât și centrele de sănătate sunt conectate parțial la rețelele de utilități publice • Satul nu dispune de un Centru de susținere a familiilor social vulnerabile • Sistemul de ajutor social insuficient și care nu încurajează reintegrarea activă • Serviciile medicale și sociale acordate sunt afectate de bugetul insuficient • Satul nu dispune de un veceu public • Lipsa unei ambulanțe • Fonduri insuficiente destinate asistenței medicale și sociale • Domeniul sportiv în cadrul satului este slab ramificat și valorificat, cu rezerve de relansare • Personal insuficient pentru asistența socială; • O parte a populației active a migrat în străinătate, copiii acestor persoane fiind lăsați în grija bunicilor sau rudelor • Îmbătrânirea populației (spor natural negativ și migrarea tinerilor spre centre urbane) • Edificiul Casei de cultură în stare nesatisfăcătoare • Lipsa de interes pentru turism ca potențial pentru afaceri și pentru crearea de noi locuri de muncă • Lipsa Centrului de Resurse pentru Tineret • Satul nu dispune de o monografie a localității și un post de radio local
<p>Mediu</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vegetație forestieră abundantă, implicit în resurse accesorii ale pădurii • Relief și ambient propice dezvoltării turismului, și amenajărilor de agrement • Suprafețe extinse de pășuni și fânețe corelate cu creșterea animalelor • Interesul sporit al APL în vederea îmbunătățirii stării mediului ambiant din localitate • Resurse acvatice disponibile • „Clorarea” regulată (anual) a fântânilor <p>Activitatea APL, implicare civică</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aparatul primăriei este calificat, cu o bogată experiență în domeniu • Activitatea aparatului Primăriei este bine concepută și organizată, APL dispune de calculatoare conectate la Internet • Abilități sporite ale membrilor APL în special al dn.Primar în domeniul atragerii 	<p>Mediu</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lipsa unei gropi ecologice și a unui sistem de colectare, transportare și depozitare separată a deșeurilor • Apariția gunoiștelor neautorizate pe teritoriul localității și în apropierea râului • Lipsa sistemului centralizat de canalizare, fapt ce duce la înrăutățirea calității apelor subterane • Satul nu dispune de stație de epurare • Fântânile de mină nu sunt marcate cu plăcuțe de informare privind calitatea apei • Educația ecologică la nivel scăzut • Expunerea la hazardurile naturale sezoniere, în special la secetă și inundații • Insuficienta preocupare a agenților economici în recuperarea și refolosirea ambalajelor

<p>investițiilor</p> <ul style="list-style-type: none"> • Adunările cu localnicii sunt petrecute periodic • În viziunea sătenilor, dinamica din ultimii 10 ani este pozitivă în soluționarea problemelor cu care se confruntă localitatea • Localnicii sunt gata să se implice în suportul administrației publice locale în procesul de implementare a proiectelor • Securitatea cetățenilor este asigurată de către polițistul de sector <p>Migrație</p> <ul style="list-style-type: none"> • APL deschisă în dialogul cu băștinașii • Asociație de băștinași activă și implicată în relația cu băștinașii plecați • Experiență în atragerea băștinașilor plecați în diferite proiecte și inițiative la nivel local • Realizarea de proiecte cu diferiți donatori, cu implicarea băștinașilor • Experiență în organizarea diferitor evenimente socio-culturale de amploare cu implicarea Diasporei (Ziua Diasporei, etc.) • Servicii publice funcționale pentru părinții și rudele băștinașilor plecați peste hotare (cantină socială, spălătorie socială, tabără de vară pentru copii). 	<p>Activitatea APL, implicare civică</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nivel scăzut de implicare și informare a cetățenilor cu privire la problemele satului și în procesul de luare a deciziilor • Lipsa unui sistem electronic bine conceput, cum ar fi „Primăria electronică” • Suplinirea redusă a paginii electronice a satului cu informație relativă activității APL • Lipsa resurselor financiare la nivel local, insuficiente pentru sprijinirea și/sau promovarea unor investiții majore • Societatea civilă este insuficient implicată în activitățile de ordin social a localității <p>Migrație</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nivel înalt al migrației • O parte din Diasporă este indiferentă față de problemele și necesitățile satului de baștină • Îmbătrânirea populației și scăderea numărului ei
--	--

OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
<p>Economice</p> <ul style="list-style-type: none"> • Valorificarea potențialului legat de așezarea geografică a satului • Dezvoltarea mediului de afaceri în baza oportunităților oferite de proximitatea față de centrele raionale din apropiere • Atragerea investițiilor externe • Continuarea stimulării antreprenorilor locali și potențiali (sectorul agricol: complexe de sere, frigidere industriale, mini-ferme de creștere a animalelor; prestări servicii populației: reparația tehnicii de uz casnic; industria de producere și prelucrătoare: mini-fabrici de textile, linii de prelucrare a fructelor ,etc.) • Continuarea stimulării producătorilor agricoli local prin aplicarea tehnicilor și tehnologiilor moderne • Valorificarea potențialului de vânătoare • Valorificarea potențialului natural de plante medicinale și a fructelor de pădure • Posibilitatea dezvoltării unei agriculturi ecologice • Crearea microzonelor agricole locale • Realizarea de parteneriate publice private • Extinderea sistemelor de irigare • Atragerea turiștilor prin deschiderea zonelor de agrement, agropensiuni <p>Educație, sănătate, protecție socială</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lărgirea gamei de servicii medicale prestate • Implementarea unor programe complexe de monitorizare a stării de sănătate a localnicilor • Suplinirea personalului medical rezident și permanent • Deschiderea unor centre comunitare specializate sau multifuncționale pentru tineret(cantină socială, azil p/u bătrâni, centru comunitar p/u pensionari) • Implementarea unor programe consistente de asistență socială • Investiții directe în târguri, festivaluri, piețe tradiționale și alte manifestări tradiționale locale • Înființarea de colective artistice locale 	<p>Economice</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cadrul legislativ instabil • Costuri ridicate pentru conformarea la standardele europene de calitate • Șocuri energetice externe și creșterea prețurilor la resurse energetice • Embargouri la produsele autohtone • Creșterea ponderii muncii la negru, cu efecte negative asupra pieței muncii, economiei locale și asistenței sociale în perspectivă • Scăderea volumului transferurilor făcute de persoanele plecate la muncă peste hotarele țării • Nivelul ridicat al birocrăției și corupției • Întârzieri în aprobarea unor proiecte majore • Dificultăți în susținerea financiară a proiectelor de investiții cu caracter economic • Rata ridicată a dobânzii la credite • Resurse financiare insuficiente pentru finanțarea și co-finanțarea proiectelor • Incapacitatea infrastructurii de a se adapta la dezvoltarea intensivă • Insuficientă informare și educare a populației pentru dezvoltarea durabilă a agriculturii, protecția mediului • Nivelul scăzut al veniturilor majorității populației • Incapacitatea de a face față competiției cu localități din zonă sau din regiune în privința atragerii de investiții și dezvoltării economice <p>Sociale</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nivelul scăzut de receptivitate a populației locale la programele de finanțare • Risc de creștere a șomajului prin restructurarea și re tehnologizarea unor societăți comerciale. • Instabilitatea cadrului legislativ național • Scăderea interesului față de efectuarea studiilor în localitate • Micșorarea potențialului intelectual al populației • Revenirea masivă a emigranților • Neglijarea tradițiilor locale, odată cu trecerea timpului • Dificultăți în susținerea financiară a proiectelor de investiții cu caracter social • Resurse financiare insuficiente pentru finanțarea și co-finanțarea proiectelor sociale

- Dezvoltarea și stimularea activității echipelor sportive locale existente
- Modernizarea stadionului local cu baza tehnică necesară unei bune funcționări
- Amenajarea unor zone de agrement în apropierea bazinelor acvatice/rîului din sat
- Valorificarea potențialului local (turistic, cultural, istoric, natural)

Infrastructura publică

- Atragerea investițiilor externe
- Renovarea drumurilor locale și amenajarea canalelor de scurgere a apelor pluviale
- Dotarea APL cu tehnică proprie p/u menținerea drumurilor locale
- Construcția rețelei de canalizare, a stației de epurare
- Ridicarea nivelului de trai al populației prin aducerea la un nou nivel a calității întregii infrastructurii sociale
- Extinderea rețelei de aprovizionare a satului cu apă potabilă
- Implementarea în totalitate cu sisteme de încălzire pe bază de biomasă în cadrul edificiilor social-administrative
- Extinderea conductei de gaze naturale și conectarea consumatorilor casnici cât și a edificiilor social-administrative
- Extindere a rețelei publice de joasă tensiune și/sau a rețelei publice de iluminat stradal
- Existența unor programe cu finanțare nerambursabilă pt. reabilitarea termică.

Mediu

- Amenajarea și curățarea tuturor fântânilor de tip mină
- Implementarea sistemului eficient de colectare și depozitare a deșeurilor pentru întreaga sat
- Extinderea spațiilor verzi și de odihnă a populației
- Amenajarea unor parcuri – scuar în sat
- Curățirea zonelor din preajma iazurilor din localitate și a rîului
- Menținerea străzilor satului într-o stare curată
- Informarea populației privind necesitatea protecției mediului ambiant și utilizării raționale a resurselor naturale
- Curățirea ravenelor și împădurirea acestora

- Nereceptivitatea față de posibilitatea efectuării unor lucrări concrete în teritoriu prin intermediul granturilor străine și accesării fondurilor europene
- Nu există persoane care să reprezinte interesele comunității în mod organizat și pe o perioadă lungă de timp
- Reducerea ponderii populației active și îmbătrânirea acesteia

Mediu

- Impactul negativ al schimbărilor climatice asupra sectorului agricol (secete, grindină)
- Înrautățirea ecologică
- Întârzieri în aprobarea unor proiecte majore
- Procese negative provocate de globalizare și de criza economică mondială
- Dificultăți în susținerea financiară a proiectelor de investiții de mediu
- Costuri ridicate pentru conformarea cu standardele europene de calitate în materie de mediu
- Neglijarea tradițiilor locale în domeniul protecției mediului
- Resurse financiare insuficiente pentru finanțarea și co-finanțarea proiectelor legate de mediu
- Lipsa informațiilor legate de normele europene de mediu în rândul întreprinzătorilor

Activitatea APL, implicarea civică

- Atragerea investițiilor externe
- Implicarea mai activă a tineretului în dezvoltarea satului
- Deschiderea unui post de radio local, editarea unui ziar, actualizarea informativă a paginii electronice a satului
- Stabilirea unor contacte durabile cu localități din țările vecine în vederea soluționării unor probleme comune (proiecte, măsuri culturale, schimb de experiență)
- Promovarea unei imagini pozitive a satului
- Colaborarea cu localități vecine în vederea atragerii turiștilor
- Participarea membrilor APL în cadrul proiectelor internaționale, cursuri de perfecționare
- Gestionarea eficientă a bugetului locale
- Optimizarea activității APL

Migrație

- Dezvoltarea și consolidarea parteneriatelor cu băștinașii plecați
- Promovarea oportunităților de investiții în diferite domenii, la nivel local pentru Diasporă
- Atragerea capacităților profesionale ale Diasporei în diferite domenii socio-economice pentru dezvoltarea localității
- Implicarea băștinașilor plecați în diferite proiecte și inițiative comunitare
- Îmbunătățirea și diversificarea serviciilor oferite de APL și instituțiile publice
- Organizarea diferitor campanii de informare cu diferite autorități publice privind serviciile și posibilitățile de integrare a Diasporei la nivel local

Activitatea APL, implicarea civică

- Indiferența cetățenilor
- Scăderea finanțărilor pentru dezvoltarea locală
- Exodul și migrația populației

Migrație

- Instabilitate politică
- Înrăutățirea situației economice la nivel național
- Creșterea tendințelor de migrare a populației
- Înrăutățirea posibilităților de lansare a afacerilor și de angajare în câmpul muncii

4. Strategia de dezvoltare socio-economică

4.1. Viziunea comunității

În centrul viziunii și misiunii de dezvoltare este cetățeanul satului Geamăna, cu nevoile sale specifice. Ținându-se cont de premisele și necesitățile identificate în cadrul diagnozei socio-economice a satului, având la bază tendințele de dezvoltare demografică, social-economică, a utilităților și serviciilor publice, în cadrul atelierului de planificare strategică, s-a stabilit:

Viziunea de dezvoltare a satului

Geamăna – localitate cu drumuri bine amenajate, cu sistem de apă și canalizare funcțional, cu iluminat stradal, cu parc și zone verzi întreținute, casă de cultură reparată în care au loc evenimente organizate, cu vizitatori și turiști în creștere, cu o dezvoltare economică în domeniul industrial, promovarea produselor locale, centru de comerț micro-regional, cu cetățeni activi și implicați, cu instituții educaționale, culturale și medicale funcționale.

Misiunea APL

Mobilizare comunitară și consolidarea parteneriatelor promovarea transparenței decizionale, prin stimularea, asigurarea participării active a femeilor și bărbaților din toate categoriile sociale în elaborarea, realizarea și monitorizarea activităților pentru dezvoltarea continuă a comunității și atragerea tuturor băștinașilor în acest proces.

4.2. Cadrul de planificare și direcțiile strategice

Strategia de comunitară a satului Geamăna a fost elaborată în contextul următoarelor documente strategice:

Strategia de Dezvoltare Regională Centru (2016-2020), Strategia Națională de Dezvoltare "Moldova 2020", strategii sectoriale de dezvoltare: Strategia energetică a Republicii Moldova până în anul 2030, Strategia Sectorială de Cheltuieli în domeniul energetic 2014-2020, Strategia Sectorială de dezvoltare a Întreprinderilor Mici și Mijlocii 2012-2020, Strategia de Dezvoltare a Agriculturii și Mediului Rural din Moldova 2014-2020, etc.). În procesul de elaborare a strategiei au fost consultate și documente internaționale: Strategia Europa 2020, Strategia de Dezvoltare Durabilă a Uniunii Europene revizuită (2006) , Agenda 21.

Pentru realizarea viziunii strategice, activitățile și proiectele, tuturor factorilor implicați în procesul de dezvoltare locală, vor fi orientate pe următoarele obiective strategice de dezvoltare:

1. Implementarea, dezvoltarea și eficientizarea infrastructurii publice locale
2. Asigurarea dezvoltării economice locale și promovarea localității ca un pol de creștere a microregiunii Geamăna-Ciobanovca
3. Îmbunătățirea stării mediului natural
4. Modernizarea, dezvoltarea și eficientizarea sistemului de educație, sănătate și protecție socială, cultură
5. Implementarea în activitatea APL a unui sistem instituțional modern și transparent, implicarea civică în dezvoltarea comunității.

4.3. Planul de acțiuni

Obiectiv Strategic 1. Implementarea, dezvoltarea și eficientizarea infrastructurii publice locale

Obiectiv specific 1.1 Elaborarea și implementarea sistemului de măsuri pentru reabilitarea drumurilor					
Acțiuni/Proiecte	Perioada de implementare	Responsabil	Indicatori de performanță	Cost, miii lei	Sursa potențială de finanțare
1.1.1. Reabilitarea drumului central	2021-2023	Primarul, Consiliul local	<ul style="list-style-type: none"> Lungimea drumului construit, km Nr. de beneficiari, inclusiv copii, persoane cu dizabilități, oameni în etate 	2000	BL, BR, Fondul Rutier, fonduri externe
1.1.2. Reparația anuală a porțiunilor de drum	Anual	Primăria	<ul style="list-style-type: none"> Lungimea drumurilor reparate, km Nr de beneficiari 		BS, BL, Fondul Rutier
1.1.3. Amenajarea drumului Șleahul Bibeilor	2021	Primar, CL	<ul style="list-style-type: none"> Lungimea drumurilor reparate, km 		BL, BS, fonduri externe
1.1.4. Îndreptarea drumurilor cu autogrederul și amenajarea canalelor de scurgere a apelor pluviale	Anual	Primarul, Consiliul local, Grup de lucru	<ul style="list-style-type: none"> Lungimea drumurilor reparate, km 		BL, BR, Fondul Rutier, fonduri externe
1.1.5. Amenajarea și menținerea drumurilor agricole principale	2021-2026	Primar, CL, Grup de lucru	<ul style="list-style-type: none"> Lungimea drumurilor amenajate, km Nr de beneficiari 		BL, agenți economici, fonduri externe
Obiectiv specific 1.2 Construcția și amenajarea sistemului de apă/canal					
1.2.1. Proiectarea sistemului de canalizare centralizat și a stației de epurare	2021	Primarul, Consiliul local	<ul style="list-style-type: none"> Proiect tehnic elaborat și verificat 	450	BL, BS, alte surse
1.2.2. Construcția sistemului de canalizare, a stației de epurare și filtrare a apei	2021-2023	Primarul, Consiliul local	<ul style="list-style-type: none"> Lungimea rețelelor amenajate, km 		BL, BS, contribuția populației, fonduri externe
1.2.3. Modernizarea rețelelor și construcția stației de filtrare a apei	2021-2025	ÎM, compania de construcții	<ul style="list-style-type: none"> Lungimea rețelelor amenajate, km 	1 700	BL, BS, contribuția populației, FEN
1.2.4. Conectarea edificiilor social-administrative la rețelele centralizate de canalizare	2021-2025	Primarul, Consiliul local	<ul style="list-style-type: none"> Nr. de clădiri conectate la utilități 		BL, FEN, contribuția populației, fonduri externe
1.2.5. Proiectarea și extinderea apeductului	2021-2025	Primarul, proiectantul	<ul style="list-style-type: none"> Lungimea rețelelor amenajate, km 		BL, FEN, contribuția populației, fonduri externe

Acțiuni/Proiecte	Perioada de implementare	Responsabil	Indicatori de performanță	Cost, mii lei	Sursa potențială de finanțare
1.2.6.Întreținerea fântânilor de tip mină din sat în conformitate cu normativele în vigoare	2017-2022	Primarul, Consiliul local	• Nr. de fântâni întreținute		BL, FEN, alte surse
Obiectiv specific 1.3 Dezvoltarea infrastructurii energetice locale					
1.3.1.Extinderea sistemului de aprovizionare centralizată cu gaze naturale pentru majoritatea caselor de locuit din sat	2021-2026	Primar, CL	• Lungimea rețelelor amenajate, km	4 000	Contribuția populației, BL,BS, alte surse
1.3.2.Utilizarea energiei regenerabile eoliene în necesarul energetic al comunității	2021-2026	Primar, CL	• Valoarea proiectelor implementate	1 500	Fondul de Eficiență Energetică, alte surse
1.3.3.Renovarea și eficientizarea sistemelor de încălzire a edificiilor publice și social administrative în baza implementării unor cazangerii autonome pe bază de biomasă	2021-2024	Primar, CL	• Nr. de clădiri conectate cu cazangerii cu biomasă	1 200	BL, Fondul de Eficiență Energetică , alte surse
1.3.4.Instalarea panourilor solare pentru apă caldă (școală și grădinița de copii)	2021-2023	Primar, CL	• Nr. de panouri amenajate		
1.3.5.Elaborarea proiectului tehnic pentru 2 puncte de transformare	2021	Primar, CL	• Proiect tehnic elaborat și verificat	30	BL
1.3.6.Construcția rețelelor de iluminat și instalarea corpurilor de iluminat stradal (LED-uri)	2021-2024	Primar, CL	• Lungimea rețelelor amenajate, km • Nr. corpurilor de iluminat amneiate	500	BL, proiecte atrase

Obiectiv Strategic 2. Asigurarea dezvoltării economice locale și promovarea localității ca un pol de creștere a microregiunii Geamăna-Ciobanovca

Obiectiv specific 2.1 Crearea infrastructurii agro-turistice prin deschiderea a 4 afaceri locale existent până în 2022 și utilizarea eficientă a patrimoniului cultural					
Acțiuni / Idei de proiect	Durata	Partenerii implicați	Indicatori de performanță	Cost, mii lei	Sursa de finanțare
2.1.1.Identificarea și selectarea celor mai importante atracții turistice și istorice	2021	APL, AdB	• Nr. de atracții turistice identificate		
2.1.2.Elaborarea hărții cu denumiri ale locațiilor traseului turistic și instalarea indicatoarelor de informare	2021	AdB	• Hartă turistică elaborată	40	PNUD/MiDL, BL

Acțiuni / Idei de proiect	Durata	Partenerii implicați	Indicatori de performanță	Cost, mii lei	Sursa de finanțare
2.1.3.Amenajarea popasului agricol vitivinicol Asconi în podgoriile de la Geamăna	2021	FPC Asconi SRL	<ul style="list-style-type: none"> O pensiunea creată și amenajată No vizitatori 	600	Sursele agentului economic
2.1.4.Amenajarea pensiunii agro-turistice La Prăvălie	2021	SRL SV CroitoruGroup	<ul style="list-style-type: none"> O pensiunea creată și amenajată No vizitatori 	500	PNUD/MiDL, sursele agentului economic
2.1.5.Amenajarea Casei apicole Marin Buhan cu 20 de știubee de epocă, cu sală de expoziție, vestiar, grup sanitar	2021	GȚ Buhan Marin Valentin	<ul style="list-style-type: none"> O casă a mierii construită și funcțională No vizitatori 	150	PNUD/MiDL, sursele agentului economic
2.1.5.Amenajarea Popasului Domnesc	2021	Primăria	<ul style="list-style-type: none"> O atracție turistică amenajată No vizitatori 	64	PNUD/MiDL, BL
2.1.6.Consolidarea capacităților antreprenorilor care prestează servicii în turism	2021-2022	Experți în turism, agenții economici	<ul style="list-style-type: none"> Nr. antreprenori instruiți; Nr.vizite de studiu efectuate 	60	PNUD/MiDL, sursele agenților economici
2.1.7.Crearea muzeului local	2021-2022	Primăria, AdB	<ul style="list-style-type: none"> Muzeu renovat și funcțional 	200	BL, proiecte, contribuția băștinașilor
Obiectivul specific 2.2 Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii și serviciilor publice și de afaceri					
2.2.1.Crearea unui GAL pentru stimularea antreprenoriatului la nivel micro-regional	2021-2022	APL Geamăna și din vecinătate	<ul style="list-style-type: none"> Un GAL creat 6 localități membre 20 000 beneficiari 	10 000	BL, sursele donatorilor
2.2.2.Îmbunătățirea sistemului de management al deșeurilor	2021-2022	APL, AdB, parteneri externi	<ul style="list-style-type: none"> Autospecială procurată pentru colectarea deșeurilor 	1 200	BL, sursele donatorilor
2.2.3.Promovarea unor potențiale afaceri locale și susținerea parteneriatului pentru dezvoltarea economiei locale	2021-2025	APL, AdB	<ul style="list-style-type: none"> Fișe de proiecte economice elaborate Nr. evenimente de promovare 		
2.2.4.Crearea și dezvoltarea creării zonei industriale multifuncționale	2021-2022	APL	<ul style="list-style-type: none"> Zonă economică funcțională 	6 000	BS, BL, sursele agenților economici
Obiectivul specific 2.3 Susținerea activităților pentru crearea infrastructurii industriale post-recoltare					
2.3.1.Crearea unui grup/asociații de producători agricoli (apicultură, crescători de nuci)	2022	Agenții economici din sectoarele	<ul style="list-style-type: none"> Un grup de producători creat Cinci antreprenori implicați 	10	Sursele agenților economici

Acțiuni / Idei de proiect	Durata	Partenerii implicați	Indicatori de performanță	Cost, mii lei	Sursa de finanțare
		menționate			
2.3.2.Crearea infrastructurii post-recoltare pentru păstrarea fructelor și strugurilor	2022	Agenții economici din sector	• Depozit instalat pentru minim 100 tone	2 000	Sursele agenților economici
2.3.3.Achiziționarea de utilaje pentru secția de uscare a fructelor	2021-2023	SRL Agriatica	• Secție de prelucrare a fructelor instalată	1 400	Secție de prelucrare a fructelor instalată
2.3.4.Amenajarea depozitului apicol și a prisăcii, instalarea echipamentului de prelucrare a producției apicole	2021	SRL RyanAgro Invest	• Depozit apicol cu echipamente, prisacă cu 150 de familii și a sală de degustație amenajată	1 100	D Sursele agenților economici

Obiectiv Strategic 3. Îmbunătățirea stării mediului natural

Obiectiv specific 3.1 Salubritate și amenajarea teritoriului

Acțiuni / Idei de proiect	Durata	Partenerii implicați	Indicatori de performanță	Cost, mii lei	Sursa de finanțare
3.1.1.Stabilirea și realizarea zilei sanitare (lunar)	Lunar	Consiliul Local	• Volumul deșeurilor evacuate, m3		
3.1.2.Achiziționarea autospecialei pentru mai multe localități	2021-2023	Primarul, ÎM	• Autospecială funcțională	1 000	BL, BS, donatori străini
3.1.3.Achiziționarea tomberoanelor (800 gospodării)	2021-2023	ÎM	• Nr. tomberoane instalate	480	Donatorii străini, FEN, BL
3.1.4.Amplasarea urnelor și coșurilor de gunoi (20 urne) cu atragerea băștinașilor	2021-2023	ÎM, AdB	• Nr. de urne amplasate	10	BL, donații
3.1.5.Amenajarea stației de colectare a deșeurilor reciclabile (6 ari)	2021-2023	APL Geamăna, Hârbovăț și Ciobanovca	• Volumul deșeurilor evacuate, m3	10	BL, donații
3.1.6.Amenajarea intrării în sat	2021	Primarul, AdB	• Intrare în localitate amenajată	80	BL, donații
3.1.7.Amenajarea Popasului Domnesc	2021	Primarul, AdB	• Popas Domnesc amenajat	80	BL, PNUD/MiDL
3.1.8.Lichidarea gunoiștilor neautorizate	Anual	ÎM, AdB, APL	• Volum de deșeuri evacuat		BL, alte surse

Obiectivul specific 3.2 Extinderea spațiilor verzi

3.2.1.Plantarea pădurilor (300 ha)	2021-2026	APL, AdB, instituț. bugetare, comunitatea	• Volumul deșeurilor evacuate, m3	6 500	BL, AS Moldsilva, FEN, donatorii străini
------------------------------------	-----------	---	-----------------------------------	-------	--

Acțiuni / Idei de proiect	Durata	Partenerii implicați	Indicatori de performanță	Cost, mii lei	Sursa de finanțare
3.2.2.Crearea și menținerea pepinerei de arbori	Anual	Pădurarul, Primarul, Moldsilva	• Nr. de arbori plantați	500	BL, sursele proprii ale pepinerii
3.2.3.Amenajarea parcului central și a unor locuri din comună, cu implicarea băștinașilor	Anual	APL, AdB, IGP	• Nr. de arbori plantați	120	BL, sursele proprii ale pepinerii
3.2.4.Amenajarea zonei verzi și a spațiilor verzi din centrul localității	Anual	APL, AdB, IGP	• Nr. de arbori și arbuști plantați	160	BL, sursele proprii ale pepinerii
3.2.5.Stoparea eroziunii solului, plantarea de arbori și arbuști în zonele supuse riscului alunecărilor de teren	Anual	APL, AdB, IGP	• Nr. de arbori plantați	30	BL, sursele proprii ale pepinerii
Obiectivul specific 3.3 Informarea și instruirea publicului în domeniul protecției mediului					
3.3.1.Informarea populației asupra riscurilor cauzate de deversarea apelor uzate în locuri neamenajate	2021-2022	APL, ONG-uri mediu	• Nr. de cetățeni informați • Nr. de evenimente organizate	30	BL, surse atrase
3.3.2.Marcarea fântânilor de tip mină în funcție de indicii de calitate a apei (cerculețe verzi, galbene, roșii)	Permanent	APL, AdB, ONG-uri mediu	• Nr. de fântâni marcate	45	BL, surse atrase
3.3.3.Informarea populației asupra folosirii echilibrate a resurselor de apă și prevenirea poluării mediului	2021-2022	APL, AdB, ONG-uri mediu	• Nr. de cetățeni informați • Nr. de evenimente organizate	15	BL, surse atrase
3.3.4.Inițierea unor campanii de informare și conștientizare a publicului în vederea gestionării eficiente a deșeurilor	Permanent	APL, AdB, ONG-uri mediu	• Nr. de cetățeni informați • Nr. de evenimente organizate	10	BL, surse atrase
3.3.5.Implementarea programelor de educație ecologică a copiilor, tinerilor etc.	Permanent	APL, AdB, ONG-uri mediu	• Nr. de cetățeni informați • Nr. de programe derulate	30	BL, surse atrase

Obiectivul strategic 4 Modernizarea, dezvoltarea și eficientizarea sistemului de educație, sănătate și protecție socială, cultură

Obiectivul specific 4.1 Modernizarea activității instituțiilor educaționale

Activități	Perioada de implementare	Persoana responsabilă	Indicatori de performanță	Cost, mii lei	Potențial resurse de finanțare
4.1.1.Reparația clădirii gimnaziului (pardoseală în holuri, bloc alimentar, rețele electrice, termoizolare pereți exteriori) și amenajarea teritoriului (teren sportiv, teren aferent gimnaziului)	2021-2024	Directorul IPG	<ul style="list-style-type: none"> • Suprafață reparată, m2 • Dinamica nr. de elevi 	2 000	BL, BS, donatori străini
4.1.2.Reparatia capitală a blocului 2 IET (geamuri, uși)	2021-2022	Directorul IEP	<ul style="list-style-type: none"> • Nr. de geamuri și uși instalate 	200	BL, BS, donatori străini
4.1.3.Reparatia capitală a blocului 1 IET (acoperiș, consolidare pereți)	2021-2023	Directorul IEP	<ul style="list-style-type: none"> • Suprafață reparată, m2 • Dinamica nr. de copii 	1 000	BL, BS, donatori străini
4.1.4.Dotarea centrelor de activitate cu materiale didactice și dotarea cu TIC	2021-2022	Directorul IEP	<ul style="list-style-type: none"> • Lista de materiale didactice procurate 	40	BL, BS, donatori străini
4.1.5.Finisarea și termoizolarea fațadei blocului principal	2023	Directorul IEP	<ul style="list-style-type: none"> • Suprafață reparată, m2 	700	BL, BS, donatori străini
4.1.6.Modificarea și dotarea terenului de joacă blocul 2 (clădirea veche a spitalului)	2021-2023	Directorul IEP	<ul style="list-style-type: none"> • Suprafață reparată, m2 • 	60	BL, BS, donatori străini
4.1.7.Realizarea pedagogizării părinților (mese rotunde cu părinții privind educarea elevilor) cu atragerea băștinașilor în proces	Trimestrial	Director IPG	<ul style="list-style-type: none"> • Nr. de participanți • Nr. de evenimente organizate 	10	BL
4.1.8.Realizarea ziua ușilor deschise	Semestrial	Directorul IEP	<ul style="list-style-type: none"> • Nr. de participanți • Nr. de evenimente organizate 	10	BL
Obiectivul specific 4.2. Îmbunătățirea stării de sănătate a populației					
4.2.1.Dotarea CS cu tot aparatul medical necesar	2021 - 2024	CS, Spitalul raional	<ul style="list-style-type: none"> • Nr. de echipamente procurate • Nr. de pacienți deserviți 	600	BR, BS, surse atrase
4.2.2.Lărgirea gamei de servicii medicale prestate locuitorilor la CS	2021 - 2022	CS, Spitalul raional	<ul style="list-style-type: none"> • Lista serviciilor prestate • Nr. beneficiarilor 	120	BR, BS, Ministerul Sănătății, surse atrase
4.2.3.Reparații curente în incinta CS	2021- 2023	CS, Primarul, Consiliul Local	<ul style="list-style-type: none"> • Suprafața amenajată, m2 	350	BS, BS, Direcția raională Sănătate, surse atrase
4.2.4.Inițierea unor programe de educație	2021 - 2022	Spitalul raional,	<ul style="list-style-type: none"> • Nr. de beneficiari 	420	BL, BR, surse atrase

Activități	Perioada de implementare	Persoana responsabilă	Indicatori de performanță	Cost, mii lei	Potențial resurse de finanțare
sanitară pentru copii, tineri, adulți și vârstnici		CS, Primarul			
Obiectivul specific 4.3. Asigurarea unui nivel de trai decent pentru grupurile social vulnerabile					
4.3.1.Deschiderea serviciilor unui centru social comunita pentru persoanele în etate/copii	2022 - 2024	Primarul, Consiliul local	• Nr. de beneficiari	350	FISM, Ambasadele din RM, BS, BL, Fondul Național pentru Dezvoltare Regională și alți donatori,
4.3.2.Implementarea serviciilor socio–medicale și de socializare destinate persoanelor sărace, persoanelor cu dezabilități și persoanelor în etate/copii	2021 - 2024	Asistentul social, Consiliul local, ONG	• Nr. de beneficiari	100	BL, BS, surse atrase; Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Consiliul Raional.
Obiectivul specific 4.4. Reabilitarea, modernizarea infrastructurii culturale și de agrement, punerea în valoare a patrimoniului cultural al localității					
4.4.1.Reparația capitală a Casei de Cultură	2021 - 2024	Primăria, Directorul CC	• Suprafața reparată • Nr. de beneficiari	12 500	BL, donatori, alte surse
4.4.2. Editarea și lansarea monografiei localității	2021	Primarul, AdB	• Nr. de exemplare editate • Nr. de participanți la lansarea monografiei	20	BL, contribuția băștinașilor
4.4.3.Dotarea Casei de Cultură cu echipamentul tehnic și mobilier necesar unei bune funcționări	2021-2022	Primarul, directorul CC	• Lista echipamentului și mobilierului procurat • Nr. de bneficiari	1 300	BL, donatori, alte surse
4.4.5.Reparația capitală a bibliotecii publice pentru copii	2021-2023	Primarul, bibliotecara	• Suprafața reparată • Nr. de beneficiari	500	BL, donatori
4.4.6.Actualizarea fondului de carte a bibliotecii publice	2021-2025	Primăria, bibliotecara	• Nr. de cărți procurate	42	BL, donatori, alte surse
4.4.7.Dotarea bibliotecii cu noi calculatoare conectate la rețeaua internet	2021-2022	Primăria, bibliotecara	• Nr. de calculatoare funcționale	55	BL, donatori, alte surse
4.4.8.Amenajarea și întreținerea stadionului central	2021 - 2023	Primarul, FMF	• Valoarea finanțărilor acordate • Suprafață amenajată, m2	70	BL, donatori, alte surse
4.4.9.Amenajarea și dotarea a terenurilor de joacă pentru copii în perimetrul satului	2021 - 2025	Grup de lucru, Primar	• Valoarea finanțărilor acordate • Suprafață amenajată, m2	55	BL, agenții economici, contribuția populației,

Activități	Perioada de implementare	Persoana responsabilă	Indicatori de performanță	Cost, mii lei	Potențial resurse de finanțare
4.4.10.Menținerea activităților colectivelor artistice de amatori (muzică, dans, etc.)	2021 - 2025	Directorul Casei de Cultură, Primarul, Consiliul local	• Nr. de beneficiari	100	BL, donatori
4.4.11.Menținerea activității echipelor sportive de amatori (fotbal, volei, etc.) și dotarea lor cu echipament sportiv necesar	2021 - 2022	Primarul	• Nr. de seturi de echipamente procurate	50	BL, BR, granturi, alte surse
4.4.12.Asigurarea colectivelor artistice cu instrumente, aparataj și costumație necesară	2021 - 2024	Primarul, Directorul CC	• Nr. de costume, instrumente procurate	200	BL, donatori, alte surse
4.4.13.Organizarea și desfășurarea evenimentelor cultural-artistice și sportive anuale	2021 - 2022	Primarul, directorul CC și IPG ONG	• Nr. de participanți • Nr. de evenimente organizate	500	Sursele agenților economice, BL, proiecte atrase
4.4.14.Încurajarea activităților meșteșugărești, artizanale	2021 - 2024	Primarul, Persoane private	• Nr. de afaceri create în domeniu • Nr. locuri de muncă create	500	Sursele agenților economice

Obiectiv strategic 5. Implementarea în activitatea APL a unui sistem instituțional modern și transparent, implicarea civică în dezvoltarea comunității

Ațiuni/Proiecte	Perioada de implementare	Responsabil	Indicatori de performanță	Cost, mii lei	Sursa potențială de finanțare
Obiectiv specific 5.1 Asigurarea transparenței în activitatea APL					
5.1.1.Organizarea a audierilor publice, dezbaterilor, adunărilor cu localnicii pe marginea temelor și problemelor localității	Permanent	Primarul	• Nr. de evenimente organizate • Nr. de participanți		
5.1.2.Menținerea și suplینirea nr. de panouri informative	2021 - 2022	Primarul, Consiliul local	• Nr. de panouri amenajate	5	BL
5.1.3.Elaborarea unui mecanism de implementare în activitatea aparatului Primăriei a prevederilor Legii privind transparența în procesul decizional	2021 - 2022	Secretarul CL, asistentul social	• Nr. de activități implementate • Nr. de evenimente organizate		
5.1.4.Elaborarea și lansarea paginii electronice WEB (www.geamana.md)	2021	Secretarul CL, Primar	• Nr. de vizitatori unici, anual • Nr. de materiale publicate	5	Contribuția băștinașilor

Acțiuni/Proiecte	Perioada de implementare	Responsabil	Indicatori de performanță	Cost, mii lei	Sursa potențială de finanțare
Obiectiv specific 5.2 Creșterea capacităților administrației publice locale					
5.2.1.Program de dezvoltare a capacităților de administrare prin participarea la training-uri tematice	Permanent	APL	<ul style="list-style-type: none"> Nr. de participanți Nr. de cursuri realizate 	10	BL, donatori, instituții publice
5.2.2.Digitalizarea registrelor de evidență a populației	2021-2023	APL	<ul style="list-style-type: none"> Activitate eficientizată a primăriei 	20	BL
5.2.3.Program de schimb de experiență cu primăriei din republică și de peste hotare	Anual	APL	<ul style="list-style-type: none"> Funcționari bine pregătiți 	50	BL, parteneri
5.2.4.Publicarea permanentă a informațiilor pe panourile informative în localitate	Permanent	APL	<ul style="list-style-type: none"> Comunitate informată 		
5.2.5.Încheierea de parteneriate cu primăriile învecinate și cu cele de peste hotare	2021-2026	APL	<ul style="list-style-type: none"> Proiecte comune implementate 	50	APL, donatori externi
Obiectiv specific 5.3 Implicarea locuitorilor și băștinașilor în dezvoltarea comunității					
5.3.1.Înființarea și dezvoltarea ONG-urilor (asociații de proprietari, asociații profesionale, etc.) și susținerea asociațiilor existente	2021 - 2022	Primarul, Consiliul local, ONG	<ul style="list-style-type: none"> Nr. de ONG-uri active Nr. de proiecte realizate 	10	BL, surse atrase
5.3.2.Inițierea și derularea unor acțiuni de implicare civică de genul: cea mai curată stradă, cea mai amenajată gospodărie, cea mai frumoasă fântână, etc.	2021 - 2022	Primarul, Consiliul local, ONG	<ul style="list-style-type: none"> Nr. de participanți Nr. de evenimente organizate 		BL, donatori, populația, agenți economici, alte surse
5.3.3.Organizarea Zilelor Diasporei la nivel local	Anual, august	APL, CC, AdB	<ul style="list-style-type: none"> Migranți implicați, comunitate informată 	10	BL, AdB, mediul de afaceri
5.3.4.Consolidarea evidenței a fluxurilor migraționiste din localitate	Permanent	APL, AdB	<ul style="list-style-type: none"> Bază de date a migranților cu cel puțin 200 de persoane 	-	
5.3.5.Ședințe online ale Consiliului local	2021-2026	APL, AdB	<ul style="list-style-type: none"> Transmisiuni online realizate Pagină web funcțională 	5	BL, AdB, donatori
5.3.6.Consultarea migranților și a comunității privind problemele prioritare ale localității	Trimestrial	APL, AdB	<ul style="list-style-type: none"> Nr. migranților informați și implicați 	5	BL, AdB, donatori
5.3.7.Oferirea de servicii de consiliere și consultanță pentru migranți	Permanent	APL, AdB	<ul style="list-style-type: none"> Lista serviciilor prestate Nr. de beneficiari 	5	BL, AdB, donatori
5.3.8.Consolidarea colaborării cu Asociația	Permanent	APL, AdB, ONG	<ul style="list-style-type: none"> Nr. de inițiative realizate 	5	APL, AdB, ONG, donatori

Acțiuni/Proiecte	Perioada de implementare	Responsabil	Indicatori de performanță	Cost, miii lei	Sursa potențială de finanțare
Băștinașilor, mediul de afaceri, societatea civilă, realizarea campaniilor prOMotori cu Drag pentru Acasă			<ul style="list-style-type: none"> Nr. de participanți 		

4.4 Verificare și revizuire

Etape de implementare

Succesul implementării Strategiei de Dezvoltare Comunitară a satului Geamăna este direct legat de participarea locuitorilor, sub formă de grupuri de inițiativă sau în cadrul unor asociații obștești sau în alte forme de conjugare a eforturilor comunitare.

În procesul realizării Strategiei vor fi implicați mai mulți actori, fiecare urmând anumite obiective, îndeplinind rolul de implementator al acțiunilor planificate. Aceștia sunt:

1. Administrația publică locală (Consiliul Local, Primarul, Primăria)
2. Locuitorii satului
3. Băștinașii plecați din localitate
4. Asociațiile obștești
5. Agenții economici
6. Structuri externe (Consiliul raional, Guvernul, Organizațiile internaționale).

Implementarea Strategiei de Dezvoltare Socio-Economică poate fi divizată convențional în 3 etape:

1. **Adoptarea SDC.** În cadrul acestei etape Strategia de dezvoltare va fi supusă consultărilor publice organizate de către Primărie. După ajustarea propunerilor și recomandărilor făcute, Strategia va fi înaintată Consiliului Local spre aprobare. După aprobarea Strategiei, Primăria va coordona elaborarea planurilor de acțiuni trimestriale și anuale privind realizarea strategiei în conformitate cu Planul Strategic de Acțiuni.
2. **Implementarea SDC** se va efectua prin realizarea acțiunilor, activităților, și proiectelor concrete de implementare. Pentru fiecare acțiune, proiect, vor fi stabilite obiective, planul activităților necesare, perioada de desfășurare (durata), responsabilii și partenerii care vor realiza proiectul. De asemenea, vor fi identificate și asigurate sursele de finanțare a proiectelor propuse spre implementare.
3. **Monitorizarea SDC.** În perioada de implementare responsabilii de realizarea planului de acțiuni vor raporta îndeplinirea activităților, proiectelor și atingerea obiectivelor specifice. Monitorizarea proiectelor, acțiunilor și strategiilor se va efectua prin intermediul Indicatorilor de implementare stabiliți. În cazul în care se vor identifica devieri de la Planul Strategic de acțiuni se vor iniția măsuri de corectare sau ajustare a acestui plan.

Monitorizarea strategiei

Procesul de monitorizare a strategiei constă în: (i) evaluarea atingerii obiectivelor strategice și obiectivelor specifice care va fi realizată prin intermediul indicatorilor de implementare și (ii) raportarea rezultatelor evaluării.

Monitorizarea implementării strategiei se va efectua de **Consiliul pentru Implementarea Strategiei** (în continuare CIS). CIS va fi creat prin Decizia Consiliului Local cu statut de Comisie obștească pe lângă Consiliul local și Primărie, în componența căreia va fi asigurată reprezentarea tuturor forțelor de dezvoltare:

- Consiliul local (președinții comisiilor consultative de specialitate sau consilieri locali)
- Reprezentanți Primărie (Primarul, 2 – 3 specialiști)
- Comunitatea oamenilor de afaceri
- Instituții educaționale (directori instituții de învățământ)

- Asociația băștinașilor
- Cetățeni. (grupul va fi reprezentativ și va include tineri din cadrul Asociației de Băștinași, persoane dezavantajate, număr proporțional de femei și bărbați, reprezentanți ai diverse grupuri sociale sau etnice).

CIS își va desfășura activitatea în ședințe care se vor desfășura cel puțin o dată în 6 luni. Un rol important în procesul de implementare a strategiei îl are Consiliul Local, care se va ocupa nemijlocit de monitorizarea și evaluarea procesului de implementare a Planului de acțiuni. Competențele Consiliului Local se vor axa pe:

- Coordonarea activităților de antrenare a populației în acțiunile de realizare a proiectelor
- Promovarea dialogului permanent cu locuitorii, asigurarea transparenței în activitatea APL
- Încurajarea voluntarilor în diverse activități publice, inclusiv a băștinașilor plecați
- Stimularea și coordonarea conlucrării actorilor comunității în realizarea obiectivelor comune ale Strategiei
- Parteneriatul cu APL, ONG, agenții economici în cea ce privește implementarea, monitorizarea și evaluarea Planului de acțiuni a Strategiei.

Raportarea implementării strategiei se va efectua prin elaborarea și prezentarea de către responsabilii de implementare a rapoartelor către CIS privind realizarea Planului de acțiuni și a obiectivelor specifice. Anual CIS va prezenta Consiliul Local raportul de evaluare a implementării Strategiei.

Tabelul 18 Tipurile de raportări privind implementarea Strategiei

Obiect Monitoring	Elaborator/ Destinatar	Raport	Descriere
Realizarea obiectivelor	CIS și Consiliul Local	Rapoarte semestriale/ anual	Raport bazat pe analize, sondaje a locuitorilor pentru evaluarea impactului implementării strategiei
Realizarea acțiunilor, proiectelor	Responsabili de implementare	Raport semestrial sau după finisarea activității	Rapoarte prezentate de responsabilii de implementare privind îndeplinirea acțiunilor, proiectelor

Evaluarea implementării Strategiei se va efectua prin analiza indicatorilor de dezvoltare. Pentru fiecare acțiune planificată sunt stabiliți anumiți indicatori de implementare. În baza informațiilor furnizate de la responsabilii de implementare, beneficiari sau instituții specializate se vor stabili nivelul și gradul de implementare a acțiunilor și atingere a obiectivelor fixate.

Riscuri și Impedimente de Implementare

Realizarea efectivă a acțiunilor propuse în Strategia de dezvoltare poate fi împiedicată de prezența anumitor riscuri și impedimente de implementare. Riscurile și impedimentele aferente implementării strategiei de dezvoltare pot fi divizate în două categorii: (i) interne și (ii) externe.

Tabelul 19 Riscurile privind implementarea Strategiei

Domeniu	Descriere
Managementul implementării strategiei	<ul style="list-style-type: none"> • Confruntări de interese privind implementarea strategiei • Prevalarea intereselor personale • Resurse financiare limitate

Domeniu	Descriere
	<ul style="list-style-type: none"> • Lipsa capacităților de atragere a investițiilor
Parteneriat	<ul style="list-style-type: none"> • Neconlucrarea autorităților publice locale cu sectorul de afaceri și comunitatea • Indiferența și neimplicarea populației în susținerea activităților • Lipsa de experiență a structurilor societății civile și neimplicarea lor • Neimplicarea partenerilor internaționali
Dezvoltarea economică	<ul style="list-style-type: none"> • Lipsa interesului din partea comunității de afaceri în dezvoltarea bazei economice locale
Social	<ul style="list-style-type: none"> • Resurse limitate pentru acordarea asistenței sociale • Pauperizarea continuă a populației • Emigrarea forței de muncă
Mediu	<ul style="list-style-type: none"> • Populație neconștientizată privind efectele poluarea mediului
Cadrul politico-juridic	<ul style="list-style-type: none"> • Instabilitatea situației politice • Contradicția și instabilitatea legislației în vigoare
Relații parteneri externi	<ul style="list-style-type: none"> • Lipsa conlucrării cu autoritățile publice raionale și centrale • Neimplicarea partenerilor internaționali
Starea economiei	<ul style="list-style-type: none"> • Potențial investițional redus • Inaccesibilitatea piețelor de desfacere de peste hotare • Infrastructură de afaceri nedezvoltată • Risc de țară.

Anexa 1. Fișe de proiecte

Fișa de proiect 1.

Denumirea proiectului	Centrul multifuncțional pentru tineri
Obiectiv:	Scopul proiectului – crearea condițiilor adecvate pentru petrecerea timpului liber și consolidarea capacităților tinerilor de a contribui activ la dezvoltarea și promovarea s. Geamăna, prin amenajarea unui Centru Multifuncțional, cu suportul comunității, a APL și al băștinașilor.
Localizare:	Centrul localității Geamăna.
Succintă descriere proiect:	Casa de cultura are suprafața 2739 mp. A fost construită în 1978. În cadrul casei de cultură poate fi organizat un centru multifuncțional pentru tineri. Pentru încadrarea tinerilor în activitățile de recreare productivă, consolidare a dialogului /cunoștințelor școlare, participarea la schimburi interculturale, este necesară înființarea unui Centru Multifuncțional, care ar contribui la implicarea acestora în organizarea timpului liber al tinerilor și la stoparea fenomenului navetei tinerilor în localități urbane (Anenii Noi și Chișinău) pentru a beneficia de servicii de agrement și dezvoltare personală.
Activități cheie:	Activități specifice: 1. grupul de inițiativă AdB Juniori împreună cu AO AdB „Generația G” vor elabora schița proiectului de interior al Centrului Multifuncțional; 2. vor efectua un studiu de piață cu privire la potențialii furnizori de materiale de construcție, mobilier 3. în baza studiului de piață se vor colecta oferte și procura în mod transparent și competitiv materialele de construcție și mobilierul necesar, în limitele bugetului disponibil 4. cu suportul primăriei și implicarea tinerilor se vor organiza lucrările necesare în termenii stabiliți 5. darea în exploatare a lucrărilor de reparații; 6. lansarea festivă a Centrului Multifuncțional, de Ziua Tineretului și Studentului, 17 noiembrie 7. activități de mediatizare a proiectului; 8. elaborarea și prezentarea raportului de implementare a proiectului.
Rezultate așteptate:	Rezultate: 1. va fi amenajat Centrul Multifuncțional pentru tineri și realizat visul lor de a avea un loc de petrecere a timpului liber în diferite scopuri, inclusiv realizarea altor proiecte comunitare; 2. va contribui la dezvoltarea durabilă a localității: atrage Diaspora să participe la reparația centrului; tinerii băștinași ar fi atrași de inițiativă și ar fi interesați să participe la reparație și apoi la activitățile care se vor desfășura în acest local; reparația și amenajarea ar fi susținută financiar de băștinași și de APL; 3. ar servi drept suport ideal pentru activitățile culturale și sociale ale tinerilor; ar fi locația principală a tinerilor din localitate unde ar putea să-și petreacă timpul liber calitativ cu semenii lor.
Statutul proiectului:	Cerere de finanțare elaborată
Responsabil și parteneri de implementare:	Primaria, AdB, ÎM
Durată estimativă:	1 an
Costuri estimative:	500 mii lei
Potențiale surse de cofinanțare:	Bugetul local, contribuția băștinașilor, proiecte internaționale.

Fișa de proiect 2.

Titlul proiectului:	Participare comunitară pentru dezvoltarea culturală a comunei Geamăna
Obiectiv:	Participare comunitară pentru dezvoltarea culturală a comunei Geamăna
Localizare:	Centrul localității
Succintă descriere proiect:	<p>Starea tehnică a imobilului și spațiilor interioare ale Căminului cultural sunt nesatisfăcătoare și necesită lucrări de reparație capitale în baza documentației tehnice elaborate pe etape și secțiuni, de către APL Geamăna. În mod special este necesară reparația și dotarea adecvată cu echipament tehnic a sălii de festivități.</p> <p>Geamăna este cunoscută în raionul Anenii-Noi ca o localitate care intens valorifică participarea comunitară în implementarea diferitor inițiative (de exemplu: amenajarea parcului central, construcția și dotarea pieței agro-alimentare, implicarea tinerilor în ajutorarea persoanelor nevoiașe, implementarea unui proiect micoregional pe turism) și promovează activ valorile culturale. Astfel, asigurarea condițiilor optime prin reparația capitală interioară a Căminului cultural actual, care va fi ulterior va fi transformat în Centrul cultural multifuncțional va consolida toate serviciile necesare în dezvoltarea mecanismelor de suport și cultivare educațional-spirituale-economice pentru întreaga comunitate. Totalitatea creațiilor artistice ale culturii locale și regionale vin în tandem cu o necesitate spirituală lăsată de strămoși printr-o punte de legătură între generații. Cetățenii au mare nevoie de energia culturii moștenite, de depozitul tradiției cel mai sacru, care merită a fi păstrat prin dezvoltarea și promovarea Centrului cultural multifuncțional de dezvoltare din Geamăna.</p>
Activități cheie:	<ol style="list-style-type: none">1. Crearea Grupului de lucru privind monitorizarea proiectului2. Ședința de planificare cu Consiliul local și Grupul de lucru comunitar3. Mediatizarea, informarea despre lansarea proiectului și componența Grupului de lucru comunitar pe toate rețelele de socializare, site-ul primăriei, locuri publice4. Anunț și procesul privind colectarea contribuției comunității/băștinași migranți5. Convocarea ședinței Consiliului Local privind aprobarea proiectului înaintat și a contribuției APL6. Inițierea procesului de achiziții publice privind selectarea antreprenorului pentru executarea lucrărilor de construcție7. Semnarea contractului cu antreprenorul-câștigător la achiziții publice8. Publicarea informației privind câștigătorul procedurii de achiziții9. Eliberarea autorizației de construcție, contractarea responsabilului tehnic și a dirigintei de șantier10. Monitorizare, mediatizare, transparență pe tot procesul de implementare a proiectului11. Demararea lucrărilor de reparație12. Organizarea campaniei de colectare de fonduri on-line și of-line13. Determinarea lucrărilor și procesul verbal de recepție finală14. Raportarea narativă și financiară15. Eveniment festiv de dare în exploatare, cu un mini-concert16. Act de transmitere a lucrărilor finalizate la balanța primăriei17. Elaborarea planului de durabilitate, consultarea publică și aprobarea la Consiliul Local
Rezultate așteptate:	Comunitatea va avea posibilitatea de a realiza întruniri și evenimente publice care vor dezvolta relații interumane consolidate și echilibrate pentru a se implica în diferite proiecte, activități de dezvoltare comunitară, audieri și

	<p>consultări publice.</p> <p>Grupul de lucru privind implementarea proiectului va avea capacități sporite în implementarea și monitorizarea de proiecte, care vor fi ulterior utilizate pentru implementarea de noi proiecte și de creare de capacități similare pentru alți cetățeni</p> <p>Colectivele artistice vor avea condiții mai bune de activitate.</p>
Statutul proiectului:	Proiect tehnic și deviz de cheltuieli elaborat și verificat
Responsabil și parteneri de implementare:	APL, AdB, agenți economici
Durată estimativă:	1 an
Costuri estimative:	95 mii USD
Potențiale surse de cofinanțare:	Buget local, USAID/Comunitatea Mea, sursele agenților economici, mijloacele atrase de la Diasporă

Anexa 2. Rezultatele sesiunii de prioritizare

În ziua nr. 3 din cadrul atelierului de planificare strategică online organizat la 1 decembrie 2021 de către facilitatorul CM, dl Andrei Cantemir, a organizat o sesiune de prioritizare a proiectelor eligibile finanțării în cadrul programului de proiecte de până la 60 000 USD, finanțat de USAID prin intermediul proiectului Comunitatea Mea. Condiția principală fiind ca, comunitatea parteneră asigură cel puțin 35% din costul total al proiectului.

Inițial, din planurile de acțiuni ale fiecărei direcții strategice elaborate în cadrul atelierului de planificare strategică, au fost selectate proiectele ce presupun eforturi financiare mai mari de 60 000 USD. Apoi grupul de planificare strategică, a analizat conform corespunderii cu criteriile proiectelor eligibile finanțării din partea programului CM.

După prezentarea părții teoretice privind eligibilitatea proiectelor pentru a fi înaintate finanțării din partea programului CM, fiecare grup a stabilit dacă ideile de proiect examinate, sunt potrivite pentru cofinanțarea programului CM, folosind criteriile minime de evaluare a unui proiect prezentate participanților:

- Dacă ideea de proiect este acceptabilă conform definiției formulate de programul CM;
- Dacă ideea de proiecte reflectă o prioritate formulată de cetățeni;
- Dacă proiectul poate fi implementat cu o finanțare de până la 60 000 USD din partea programului CM;
- Dacă sunt siguri că comunitatea va putea asigura contribuția de cel puțin 35% din costul total al proiectului;
- Dacă proiectul poate fi finalizat în termen de 12 luni.

După acest exercițiu, grupurile mici au prezentat rezultatele examinării efectuate, întregului grup de participanți, după cum urmează:

1. Construcția și amenajarea sistemului de canalizare
2. Extinderea rețelelor de apeduct
3. Amenajarea și construcția sistemului de iluminat public stradal
4. Reparatia/construcția trecerii apelor pluviale pe 2 străzi centrale
5. Reparația casei de cultură (sala de spectacole)
6. Amenajarea parcului central
7. Reparatia grădiniței (geamuri, terenuri de joacă, termoizolare la alt bloc)
8. Reparatia gimnaziului (pardosele din holuri, renovarea cantinei și a spațiului de alimentare)
9. Crearea Centrului multifuncțional pentru tineri
10. Construcția și amenajarea stației de filtrare a apei
11. Amenajarea stadionului de fotbal
12. Amenajarea aleii din fața casei de cultură și a primăriei.

Proiectele care au corespuns tuturor criteriilor, au fost înaintate pentru votare, după cum urmează: reparația casei de cultură (sala de spectacole); amenajarea teritoriului din fața casei de cultură și a primăriei; construcția și amenajarea stației de filtrare a apei; amenajarea aleii din fața casei de cultura și a primăriei; reparatia gimnaziului (pardosele din holuri, renovarea cantinei și a spațiului de alimentare); reparatia/construcția trecerii apelor pluviale pe 2 străzi centrale; reparatia grădiniței (geamuri, terenuri de joaca, termoizolare la alt bloc)

După prezentarea proiectelor, facilitatorul CM, a organizat o sesiune de votare online prin intermediul platformei www.office.forms.com. Fiecare participant a putut accesa linkul și

acorda 3 voturi pentru proiectul dorit. Aceștia au avut posibilitatea să ofere toate 3 voturi pentru unul din cele 3 proiecte afișate, sau câte unul pentru fiecare proiect, pe care îl consideră cel mai important pentru comunitate.

Ca rezultat al votării, proiectul privind reparația casei de cultură (sala de spectacole) a luat cele mai multe voturi. Apoi, facilitatorul CM, Andrei Cantemir, a prezentat condițiile și termenele limită de scriere și depunerea proiectul spre finanțare către programul CM.